

[Sundhedsministeren]

Lovforslaget er forelagt Grønlands hjemmestyre til udtalelse.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg har herved den ære for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den fjerde AVS-EØF-konvention og slutakt med dertil knyttede protokoller og erklæringer samt intern aftale om finansiering og forvaltning af Fællesskabets bistand.

(Beslutningsforslag nr. B 66).

Den nye konvention omfatter 69 lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene). I forhold til Lomé III er der tale om 3 nye lande, nemlig Haiti og Den Dominikanske Republik, der tiltrådte konventionen i forbindelse med undertegnelsen den 15. december 1989, og Namibia, der efter at have opnået selvstændighed den 21. marts 1990 tiltrådte konventionen den 19. december 1990.

Konventionen omfatter således langt hovedparten af de fattigste, mindst udviklede lande i verden, og de omfattende bestemmelser om samarbejde inden for handel, råvarer, industri, landbrug, miljø og bistand gør konventionen til en af de mest omfattende Nord-Syd-aftaler i verden. Konventionens varighed er ændret fra 5 til 10 år, mens den tilhørende finansprotokol fortsat genforhandles efter 5 år.

Den nye konvention bygger videre på det samarbejde, der indledtes med Lomé I-konventionen i 1975, og har til formål at støtte AVS-staternes bestræbelser på at opnå en selvstændig og bæredygtig udvikling og at fremme sociale, kulturelle og økonomiske fremskridt og befolkningernes velfærd.

Jeg vil særlig fremhæve 3 målsætninger, som er styrket i den nye konvention.

For det første er konventionens bestemmelser om respekten for menneskerettigheder styrket på grundlag af de konventioner, der er vedtaget herom inden for FN. Samarbejdet mellem EF og AVS-staterne skal på én gang bygge på og fremme overholdelsen af det enkelte menneskes rettigheder, bl.a. ved i højere grad at inddrage det enkelte individ i udviklingsprocessen.

For det andet er der sket en væsentlig fremhævelse af kvindernes rolle i udviklingsprocessen. Gennem øget adgang til jordbesiddelse og træning og uddannelse skal kvinder i højere

grad deltage i produktions- og udviklingsprocessen på lige fod med mænd.

Endelig er hensynet til miljøet styrket. Målsætningen om økonomisk vækst skal gøres forenelig med opretholdelse af den økologiske balance. Miljøaspekterne skal derfor indarbejdes i de enkelte projekter. Samtidig skal der gøres en aktiv indsats gennem bl.a. bekæmpelse af land- og skovødelæggelse og bevaring af naturressourcer. Styrkelserne på miljøområdet omfatter endvidere konkrete tiltag som indførelse af et eksportforbud for farligt affald fra EF til AVS-stater og et generelt importforbud for AVS-stater og policyorienterede tiltag som bistand til udformning af en befolkningspolitik. En af de største trusler mod miljøet i AVS-staterne er netop det pres, en hurtigt voksende befolkning udøver på Jorden.

Ud over styrkelsen af en række målsætninger er der med den nye konvention indført en række helt nye elementer.

En væsentlig nyskabelse i konventionen er indførelsen af strukturtilpasningsstøtte som et nyt bistandselement. Mange AVS-stater – og det drejer sig især om de afrikanske lande syd for Sahara – gennemfører i disse år økonomiske og politiske reformprogrammer i forsøget på at rette op på mange års negativ økonomisk og social udvikling. Fællesskabet ønsker at støtte dem i disse bestræbelser, bl.a. ved at afbøde de mulige negative konsekvenser for de svageste befolkningsgrupper af disse reformprogrammer. Støtten kan f.eks. omfatte finansiering af importprogrammer eller støtte til vedligeholdelse af infrastruktur.

Et andet væsentligt problem, som udviklingslandene står over for, er gældsproblemet. Med henblik på ikke yderligere at forværre AVS-staternes gældsbyrde er stort set alle bistandssamarbejdets finansielle midler omlagt fra låne- til gavebistand.

Endelig vil jeg fremhæve, at konventionen lægger op til, hvad man kan kalde et betydeligt mere decentraliseret samarbejde end tidligere. Dette omfatter en højere prioritering af den private sektor, hvad angår såvel inddragelse og opmuntring af private virksomheder, bl.a. gennem foranstaltninger med henblik på at forøge investeringerne i AVS-staterne, som yderligere inddragelse af NGO'er og lokale organisationer i bistandssamarbejdet.

[Udenrigsministeren]

De finansielle midler afsat til bistandssamarbejdet udgør i alt ca. 92 milliarder kroner over 5 år. Der er tale om en nominel stigning på ca. 40 pct. i forhold til de midler, der var afsat under Lomé III. Midlerne tilvejebringes i overensstemmelse med principperne i den interne aftale om finansiering og forvaltning af Fællesskabets bistand. Danmarks andel ventes afholdt inden for rammerne af den samlede danske udviklingshjælp.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg anbefale dette til det høje Tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:**Spm. nr. S 385****1) Til udenrigsministeren af:****Duetoft (CD):**

»Vil udenrigsministeren på det kommende EF-topmøde tage spørgsmålet om den arabiske boykot mod Israel op, og vil ministeren overveje at følge en eventuel EF-deklaration op med national dansk antiboykotlovgivning?«

Skriftlig begrundelse

Den arabiske boykot mod Israel har været fra før staten Israels grundlæggelse. Den har fungeret dels via direkte blacklistning af virksomheder, dels som psykologisk pres mod virksomheder for ikke at handle med Israel og arabiske lande på samme tid.

Virksomhederne tvinges bl.a. til at underskrive erklæringer om deres forhold til Israel og israelske varer.

Gennem de seneste år har Israels regering gjort opmærksom på, at boykotten både har handelsmæssige og investeringsmæssige følger.

Når problemet er specielt stort nu, skyldes det den forestående genopbygning i Golfen. Golfstaterne – ikke mindst Kuwait – har været nogle af de mest nidkære forsvarere af boykotten. Da mange vestlige virksomheder vil deltage i genopbygningen, vil en boykotklausul i denne forbindelse kunne få uoverskuelige følger for Israel. En række vestlige lande, bl.a. USA, Frankrig og Holland, har gennemført

egentlig antiboykotlovgivning. Det er spørgrens opfattelse, at en EF-beslutning fulgt op af en national lovgivning ville sætte danske erhvervsvirksomheder i stand til at nægte at underskrive de antiisraelske erklæringer.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg kan oplyse, at jeg tog spørgsmålet om den arabiske boykot mod Israel op på det uformelle udenrigsministermøde, vi havde i Luxembourg den 26. marts. Det blev dér besluttet, at vi skulle påbegynde en udredning af spørgsmålet for at få en oversigt over, hvordan de enkelte EF-lande håndterer problemet. Når den udredning foreligger, vil sagen blive taget op i Ministerrådet.

Den anden del af hr. Duetofts spørgsmål – hvorvidt en eventuel EF-deklaration om boykotspørgsmålet vil blive fulgt op med en dansk antiboykotlovgivning – er jeg ikke i stand til at give et klart svar på i dag. Svaret afhænger ikke blot af resultatet af de drøftelser, der skal føres i EF, men det må også i høj grad ses i sammenhæng med den generelle politiske udvikling i spørgsmålet om den mellemøstlige fredsproces. Man kan sige, at hvis man kunne overtale de arabiske lande til at ophæve denne boykot, ville det være en væsentlig tillidsskabende foranstaltning af betydning for at fremme klimaet for den fredsproces, som vi jo alle sammen ønsker at se komme i gang.

Men under alle omstændigheder er det vigtigt, at EF-landene optræder samlet i dette spørgsmål, der jo rummer mange både vanskelige og følelsesladede elementer, og en dansk enegang på nuværende tidspunkt tror jeg ikke ville være til gavn for de internationale forhandlinger, der forhåbentlig også kan føre til en løsning af boykotproblemet.

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren, fordi han allerede har taget spørgsmålet op i EF-sammenhæng. En af grundene til, at det er så vigtigt et spørgsmål netop nu, er selvfølgelig, at mange vestlige og danske firmaer i forbindelse med genopbygningen i Mellemøsten formodentlig vil blive inddraget f.eks. i opbygningen af Kuwait, og dermed vil virkningen over for Israel af denne boykot blive ganske meget større, end den har været hidtil.

[Duetoft]

Vi ved jo, at Kuwait har været en af de mest nidkære nationer til at hævde, at denne boykot skulle overholdes, og derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren, hvis man nu i første omgang ikke kan komme igennem efter udredningen med en bred fjernelse af boykotten, så vil arbejde for i EF, at reglerne i forbindelse med den støtte, der er til genopbygningen af Kuwait, i EF bliver således udformet, at den del i alt fald bliver undtaget fra boykot. Jeg tror, det virker stødende på mange mennesker, at vi først giver støtte til genopbygning af Kuwait, hvorefter Kuwait kan sætte en klausul ind, der siger, at det er udmærket, men de virksomheder, som er inddraget i det, må ikke have noget med Israel at gøre.

Derudover vil jeg gerne spørge, om udenrigsministeren uden om EF-systemet direkte over for Kuwaits regering vil melde, at det er den danske regerings holdning, at boykotreglerne ikke bør fungere i den sammenhæng.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg tør ikke sige på stående fod, om et problem af den karakter som beskrevet her af hr. Duetoft kan tænkes at opstå, men jeg vil selvfølgelig gerne se på det.

Jeg tror imidlertid, det er vigtigt, at vi ser på det i en større sammenhæng og også på længere sigt. For hvis det ikke lykkes at komme af med den boykot, er det klart noget, der på længere sigt – ikke mindst i en udvikling, der bliver præget stadig mere af højteknologiske virksomheder – vil rumme stadig større problemer for Israel og Israels muligheder for økonomisk udvikling. Så alene af den grund må det være ønskeligt at få problemet fjernet, men også fordi, som jeg var inde på det før, vi må se dette her i sammenhæng med de bestræbelser, der gøres for øjeblikket på at få en fredsproces i gang, og i den forbindelse kan jeg gentage, at det vil være indlysende positivt, hvis de arabiske lande selv kan bringes til at indse, at det vil være det rigtige at ophæve denne boykot nu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 397

2) Til *udenrigsministeren* af:

Ole Espersen (S):

»Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give om situationen for kurderne i Irak?«

Skriftlig begrundelse

Efter de senere dages oplysninger er der tilsyneladende et folkedrab i gang mod den kurdiske del af befolkningen i Irak.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

I besvarelse af hr. Ole Espersens spørgsmål om situationen for kurderne i Irak skal jeg inden for de snævre tidsmæssige grænser, som spørgetiden giver, indskrænke mig til nogle få generelle bemærkninger, for situationen er jo velkendt fra medierne.

Historisk set har regimet i Bagdad i vidt omfang besvaret kurdiske ønsker om selvbestemmelse med en brutal undertrykkelse, og igen længere tid har de irakiske kurdere med korte afbrydelser været engageret i en væbnet kamp imod styret i Bagdad.

Kurderne holdt sig i ro under Golfkrisen, men i begyndelsen af marts indledte de en væbnet offensiv, og en af de mest fremtrædende kurdiske ledere, Jalal Talabani, har udtalt, at formålet med det er at opnå selvstyre inden for rammerne af Iraks territoriale integritet.

Vi har så set, hvordan denne kurdiske opstand er blevet bekæmpet med en umenneskelig brutalitet, der fører tanken hen på egentligt folkedrab, og vi ser, hvordan hundredtusinder af flygtninge presser mod de irakiske grænser mod Iran og Tyrkiet.

For få dage siden fik vi oplyst fra Internationalt Røde Kors, at der befandt sig 315.000 hjemløse kurdiske flygtninge i Iran og 250.000 i Tyrkiet; og de allerseneste oplysninger tyder på, at disse tal allerede er blevet fordoblet.

Det vil altså sige, at der er et utroligt stort behov for nødhjælp til de mennesker; og verdenssamfundet har iværksat en storstilet indsats for at få standset overgrebene på den kurdiske befolkning i Irak og også en nødhjælpsindsats for at få afhjulpet de lidelser, som kurderne er udsat for.

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne sige tak for svaret. Nu blev spørgsmålet jo stillet i sidste uge, og det er klart, at der er sket meget, og jeg synes også, den internationale udvikling, der er sket, tegner tilfredsstillende.

Jeg er godt klar over, at der næppe kan siges meget mere end det, ministeren har sagt i dag

[Ole Espersen]

om selve den faktiske situation, så jeg skal indskrænke mig til at sige tak for svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 398

3) Til *udenrigsministeren* af:

Ole Espersen (S):

»Mener udenrigsministeren ikke, at massakrerne mod den kurdiske befolkning i Irak er noget, der vedrører folkeretten, verdenssamfundet eller FN?«

Skriftlig begrundelse

Tilsyneladende er der en række store lande, der ønsker at se det, der foregår i Irak mod den kurdiske befolkning, alene som et internt problem. Imidlertid er folkedrab en forbrydelse mod menneskeheden og derfor i samme omfang et overgreb mod folkeretten som f.eks. Iraks overfald på Kuwait.

Ole Espersen (S):

Baggrunden for dette spørgsmål er, at de fordømmelser, der med rette blev udtrykt i forhold til Saddam Hussein, da han invaderede Kuwait, rummede endda særdeles stærke ord om brud på folkeretten, om brud på verdenssamfundets regler, om hensynsløs behandling af diplomater, om overtrædelse af Wienerkonventionen osv.

Alt det var jo rigtigt, men det, der er sket i de sidste ti dage, er efter min opfattelse i mindst samme omfang og menneskeligt set i langt større omfang et brud på folkeretlige regler og et brud på et retfærdigt retssamfunds normer osv., og dér har jeg hidtil savnet en lige så klar fordømmelse under henvisning til folkeretten som den, vi fik på det tidligere tidspunkt, da de menneskelige tragedier faktisk ikke var så store som dem, vi oplever nu.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det må jeg sige, det forstår jeg ikke, for jeg har ganske klart også over for medierne i Danmark og i øvrigt også i udlandet gjort klart, hvad der er den danske regerings opfattelse af denne sag, nemlig at vi overhovedet ikke kan tale om, at det, der foregår, er et indre irakisk anliggende, idet jeg går ud fra, at baggrunden

for hr. Ole Espersens spørgsmål også er FN-pagtens artikel 2, stk. 7, der jo siger, at vi ikke må blande os i indre anliggender.

Men dette er ikke et indre anliggende. Det er et spørgsmål, som i allerhøjeste grad kræver international opmærksomhed og handling, for den forfølgelse, der sker af kurderne, har et sådant omfang og en sådan karakter, at man kan sige, at den bringer freden og sikkerheden i området i fare. Dermed er det en sag, der er omhandlet af FN-pagtens kapitel 7, og dermed er det i allerhøjeste grad en sag, som verdenssamfundet har både ret og pligt til at blande sig i. Det fremgår også af ordlyden af den sikkerhedsrådsresolution nr. 688, der blev vedtaget i sidste uge, at Sikkerhedsrådet deler denne opfattelse.

Det er baggrunden for, at den danske regering ligesom andre klart har fordømt det, der sker, og jeg kan da også føje til, at vi både i FN og i EF – det er noget, vi kommer ind på i det næste spørgsmål, men jeg kan da godt røbe det allerede nu – har gjort os til talsmænd for, at man netop under henvisning til FN-pagtens kapitel 7 åbner mulighed for anvendelse af sanktioner og militær magt imod Irak som følge af den nedslagtning af kurderne, der foretages for øjeblikket.

Ole Espersen (S):

Jeg synes også, at udviklingen, som jeg nævnte før, har været tilfredsstillende de sidste tre-fire dage. Men når det drejer sig om kurderne, har jeg savnet den megen tale, der – med rette, synes jeg – var om, at nu måtte man have en krigsforbryderproces, en proces mod dem, der handler i strid med menneskeheden forpligtelser, som de fremgår bl.a. af konventionen om folkedrab. Denne tale om, at den foreliggende situation krævede en hidtil uset indsats også af folkeretlig karakter, lød ikke blot fra den amerikanske præsidents side, men også fra ledende personer i andre lande.

Men jeg forstår nu af de sidste dages udvikling, at man ser på, hvilke muligheder der rent faktisk er, og det synes jeg man har forsømt tidligere. Det kan være, at ministeren har en anden opfattelse, end jeg har, men jeg har i hvert fald haft det klare indtryk, at de fordømmende ord har været betydelig mere spagfærdige i denne omgang, end de var i forbindelse med Saddam Husseins invasion af Kuwait og hans

[Ole Espersen]

behandling af diplomaterne dér – en behandling, som vi alle sammen tager afstand fra.

Duetoft (CD):

Jeg er naturligvis meget tilfreds med, at ministeren har den holdning, at vi skal reagere meget voldsomt på det, der sker over for kurderne. Men når ministeren siger, at Danmark har peget på sanktioner og militære muligheder, vil jeg gerne spørge, hvilke sanktioner ministeren taler om, for der er jo rent faktisk i dag sanktioner over for Irak. Hvor ser ministeren muligheden for at stramme disse sanktioner? Er det ikke sådan, at den eneste forøgelsesmulighed faktisk er den militære side?

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg må først sige til hr. Ole Espersen, at jeg er uenig med ham, når han synes, at reaktionen over for det, der sker mod kurderne, har været for svag. Det har den bestemt ikke været fra dansk side, og jeg mener heller ikke, den har været det fra de os nærtstående lande.

Men det er rigtigt, at vi i FN's sikkerhedsråd har oplevet et par, skal vi sige os fjernerestående lande eller i hvert fald lande, der ikke tælles blandt vore allierede, som har været noget uldne i deres reaktioner, formentlig på grund af indrepolitiske hensyn, da de også har nationale mindretal, som de behandler dårligt.

Men jeg mener ikke, at man med rette kan rejse tvivl om den stærke holdning, der er til det, der foregår over for kurderne.

I øvrigt er vi enige i substansen, så lad os da i hvert fald notere det.

Hr. Duetoft spørger, hvilke sanktioner der kan komme på tale. Dertil kan jeg sige, at de sanktioner, der for øjeblikket er imod Irak, jo er knyttet sammen med problemet om invasionen af Kuwait og spørgsmålet om en løsning af det problem.

Det, man kunne forestille sig – den tanke, vi har rejst fra dansk side – var, at da der nu efter vores opfattelse her foreligger en sag, der skal behandles i henhold til FN-pagtens kapitel 7, kunne man, ligesom man gjorde i sin tid i spørgsmålet om Kuwait, åbne mulighed for sanktioner og anvendelse af militær magt til løsning af problemet med kurderne. Desværre har det siden vist sig, at det næppe er muligt at komme igennem med det i Sikkerhedsrådet, men det skyldes ikke Danmark, det skyldes ik-

ke EF-landene, det skyldes ikke USA. Det skyldes helt andre af dem, der er i stand til at forhindre det. Jeg røber ikke meget ved at sige, at den sovjetiske og den kinesiske holdning har været meget tøvende.

Det, vi så i stedet for må undersøge mulighederne for, er at udnytte de sanktioner, der allerede er sat i kraft i en anden anledning, og kæde dem sammen med kurdernes situation. Og under besvarelsen af det næste spørgsmål vil jeg kunne sige, at det gør vi.

Ole Espersen (S):

Jeg er ikke i tvivl om, at det er sværere at få Sovjetunionen og Kina med til at vedtage sikkerhedsrådsresolutioner af den karakter, vi taler om her, men selvfølgelig afhænger succesen også af, hvilken iver man selv udviser, hvilken styrke man lægger bag sine bestræbelser.

I den sammenhæng vil jeg afslutningsvis spørge ministeren, om han er uenig i den vurdering, som ledende dagblade i USA, f.eks. New York Times, anlægger, når de kritiserer den amerikanske præsident for alt for langvarig passivitet i forhold til massakrerne på kurderne.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg synes, hr. Ole Espersen argumenterer meget bagvendt. Når det forhold, at Kina og Sovjetunionen ikke vil være med til at gøre en virkelig effektiv indsats imod dem, der prøver at undertrykke kurderne, pludselig skal drejes til en bebrejdelse mod USA for ikke at lægge pres nok på Kina og Sovjetunionen, er der tale om en tankegang, der er så bagvendt, at vist kun hr. Ole Espersen kan stå for den.

Jeg synes, det er urimeligt, og jeg er uenig med dem, der kritiserer den amerikanske præsident for passivitet. Jeg noterer mig også i en hjemlig sammenhæng, at de, der kommer med den kritik, er præcis de samme som dem, der tidligere har kritiseret USA, når de uden tilstrækkelig FN-opbakning er gået ind f.eks. i Grenada eller i Panama, og jeg må bede om, at man prøver at begrænse den dobbeltmoral, man her anklager andre for, mest muligt hos sig selv.

Ole Espersen (S):

Nu er jeg ikke klar over, hvorfor Grenada og Panama skal inddrages i denne sag. Jeg taler

[Ole Espersen]

om at gøre en tilstrækkelig ihærdig indsats inden for FN's rammer for at medvirke til et stop for dette folkedrab. Og der er da, så vidt jeg kan se, ikke noget bagvendt i den tankegang, at man kan sætte spørgsmålstejn ved, om den iver, man udviste – med god grund, synes jeg – da det drejede sig om overfaldet på Kuwait, også er blevet udvist, når det drejer sig om massakrerne på kurderne eller andre befolkningsgrupper for så vidt.

Det er altså bare min opfattelse, at der ikke har været den samme ihærdighed til stede, og det beklager jeg. Jeg har bestemt ikke taget afstand fra det, der er sket i forbindelse med overfaldet på Kuwait. Der har ikke været nogen grund til at kritisere noget dér, men det er der, hvis man ikke også her hævder folkerettens regler, som man gjorde så utrolig grundigt – og med rette – dengang. Hvis man ikke gør det samme her – og det har man ikke gjort før i de sidste dage i hvert fald – er der efter min mening tale om dobbeltmoral.

Pelle Voigt (SF):

Selv om de spørgsmål, vi her behandler, jo vedrører Kurdistan, føler jeg trang til at spørge udenrigsministeren om noget, fordi han nu bringer Grenada og Panama på banen. Det har jeg lidt svært ved at forstå, og jeg vil gerne vende tilbage til det i forbindelse med det senere spørgsmål. Hvad mener udenrigsministeren, når han siger, at USA ikke havde tilstrækkelig FN-opbakning til at gå ind i Grenada og Panama? Det synes jeg er en interessant formulering. Jeg har aldrig hørt, at der var nogen som helst antydning af FN-opbakning til de aktioner.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg bringer det ind i billedet, fordi det, vi taler om her, er principper – principper, der også er væsentlige, når vi diskuterer det, der lidt flot er blevet kaldt den nye verdensorden.

Lad os bare tage Grenada, som jeg selv bragte på banen. Dengang blev der grebet ind af USA i en indre udvikling, uden at der forelå nogen som helst FN-opbakning. Det blev kritiseret også af den danske regering. Det blev også kritiseret både af hr. Pelle Voigt og af hr. Ole Espersen.

Det må vel i det hele taget være gældende for os også i fremtiden, at skal der gribes ind mili-

tært over for et andet land, må det have den forudsætning, at FN har gjort det muligt. Ellers har det ingen mening at tale om en ny verdensorden. Så vil vi igen opleve f.eks. indgreb som det, Sovjetunionen foretog i Afghanistan under en eller anden indpakket undskyldning.

Det er princippet, og det er derfor, jeg siger: Pas nu på med at være for kritiske over for amerikanerne, fordi de altså holder sig tilbage fra et indgreb i det nordlige Irak med den begrundelse, at der ikke er nogen FN-baggrund for at gøre det. Dermed lever de jo nemlig i virkeligheden op til principperne.

I den forbindelse undrer det mig stadig, at hr. Ole Espersen siger, der er det forkert, at FN ikke kan enes om at give mulighed herfor. Det er Kina og Sovjetunionen, der ikke gør det muligt, men det er til syvende og sidst alligevel amerikanernes skyld, fordi de ikke presser kineserne og russerne godt nok. Altså, det er amerikanernes skyld hver gang! Den har jeg svært ved at følge.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 399

4) Til *udenrigsministeren* af:

Ole Espersen (S):

»Hvilke initiativer har udenrigsministeren taget eller vil udenrigsministeren tage for at søge massakrerne mod den kurdiske befolkning i Irak standset, f.eks. gennem FN eller Tyrkiet, og for at medvirke til en afhjælpning af de lidelser, befolkningen er udsat for?«

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

I anledning af det foreliggende spørgsmål kan jeg oplyse, at vi fra dansk side har taget initiativer i FN, vi har gjort det nationalt, og vi har gjort det sammen med de andre EF-lande. Jeg har allerede gjort rede for den folkeretlige tankegang, der ligger bag vore initiativer, nemlig det synspunkt, at der her er tale om en sag, som er en trussel mod freden og stabiliteten, og at der derfor er baggrund for, at FN lukker op for både en militær indsats og en indsats med nye sanktioner.

Vi har så sent som i forgårs haft en diskussion i EF's Ministerråd om denne sag, og der var enighed om, at da man sandsynligvis ikke kan komme videre ad den vej, der siger nye stærke

[Udenrigsministeren]

FN-resolutioner, skal vi udnytte dem, der er der.

Det vil dels sige, at vi blandt de europæiske lande vil anlægge det synspunkt, at våbenhvilebetingelserne – og specielt betingelserne om ophævelse af sanktioner imod Irak – skal forstås på den måde, at så længe irakerne undertrykker kurderne, vil vi ikke ophæve sanktionerne imod Irak bortset fra de sanktioner på fødevarer og medicin, som er ophævet i praksis allerede af humanitære grunde. Det er den ene ting. Dels vil vi arbejde for oprettelse af enklaver i området under militær beskyttelse af FN, hvor man kan skabe mulighed for, at de kurdiske flygtninge kan opholde sig i fred og ro.

Samtidig med det er der sat en massiv international humanitær indsats i gang. Vi har foreløbig fra dansk side bevilget direkte til Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp og FN's Flygtningehøjkommissær et beløb på omkring en snes millioner kroner, og vi har givet tilsagn om yderligere beløb. Det blev besluttet på EF-mødet i forgårs, at EF foreløbig vil stille et beløb, der svarer til 1,2 mia. kr., til rådighed. Vores andel af det bliver ca. 25 mio. kr.

Det skal især gå til en indsats for flygtninge i området. Der er behov for en meget hurtig indsats, og for at få materiel frem så hurtigt som muligt var der enighed om at Den Vesteuropæiske Union, der jo allerede koordinerer den militære indsats i området for sine medlemmer, skal udnyttes. Og de lande i EF, der ikke er medlemmer af unionen, herunder Danmark, er indstillet på, at vi deltager i det arbejde ud fra det synspunkt, at her gælder det om at få en indsats gennemført så hurtigt og effektivt som overhovedet muligt. De første koordinationsmøder er holdt, og planlægningen er i fuld gang med hensyn til at få materiel frem.

Ole Espersen (S):

Selv om der er en vis risiko forbundet med at sige det – og det har ministeren gjort opmærksom på – kan vi vel ikke afvise, at der kan være situationer, hvor der foregår folkedrab af en sådan grusomhed og i et sådant omfang, at en indgriben fra et udefra kommende land kan være berettiget.

Jeg er godt klar over, at som ministeren sagde, kan det give anledning til misbrug. Men jeg er nødt til at sige, at med de moderne udryddelsesmidler, som man ikke havde, da man skabte

FN-pagten, og under hensyn til de rent egoistisk-nationale interesser, der kan være hos et eller to medlemmer af Sikkerhedsrådet, synes jeg ikke, vi skal lukke fuldstændigt af for, at vi undertiden kan være nødsaget til i helt specielle situationer at komme et folk til hjælp.

Jeg er klar over, at Tyrkiet er i en svær situation, men vil alligevel spørge ministeren, om det ikke er rigtigt, at dette at lukke grænserne i forhold til kurdere, der flygter for at redde livet, er i strid med folkeretten.

Hvis ministeren er enig i det, vil jeg spørge, om man fra den danske regerings side eller EF's side har gjort Tyrkiet opmærksom på, at de ikke lovligt kan lukke deres grænser for mennesker, der flygter for livet, fordi de er udsat for et folkedrab.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil gerne i forlængelse af hr. Ole Espersens spørgsmål spørge ministeren, om Danmark er klar over og har påtalt over for Tyrkiet, at de områder, som de irakiske flygtninge nu prøver at flygte ind i, gennem en systematisk, mangeårig politik er blevet tømt for den oprindelige kurdiske befolkning, at over 400 landsbyer i området er nedlagt, og at der foreligger rapporter om, at tyrkiske kamphelikoptere beskyder civile flygtninge, der prøver at komme over grænsen – ligesom jeg i øvrigt har forstået, at man skyder på amerikanske journalister, der flygter for livet fra Irak.

Men jeg vil gerne stille ministeren et andet spørgsmål i denne forbindelse: Har man i EF-landenes kreds, fra dansk eller anden side, overvejet muligheden af at gøre kurderne i stand til at modsætte sig folkemordet i Irak ved at hjælpe dem med våben? Jeg tænker her i første omgang på antipanservåben og antiluftskyts eller missiler, som ville være i stand til at nedskyde de irakiske kamphelikoptere.

Det forekommer mig, at vi er i en meget ekstrem situation, hvor en masse menneskers liv eller død er afhængig af, at der sker noget hurtigt.

Gade (SF):

I fredags diskuterede vi i Markedsudvalget også spørgsmålet om at lægge pres på Tyrkiet for at åbne grænserne. Har den danske regering fremført dette pres, og har Danmark gjort, hvad man kunne, for at få EF til at fremføre det pres mod Tyrkiet?

[Gade]

Det andet spørgsmål, jeg vil stille, handler om den beslutning, der er truffet på EF-topmødet om at bruge Vestunionens apparat og lade Vestunionen koordinere. Har Danmark her fremført, at man dermed ikke har sagt ja til det fransk-tyske forslag og tankegangen deri om koblingen mellem EF og Vestunionen? Og har Danmark fremført, at det ikke er en situation, der skaber præcedens?

Jeg siger det, fordi EF jo har erfaringer med at hjælpe i nødsituationer. EF-apparatet har hjulpet i sultsituationer i Afrika, og EF har tradition for sagtens at kunne koordinere aktioner uden at bruge Vestunionen.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Kan ministeren bekræfte, at der ved den irakisk-tyrsk grænse ikke er tale om en hermetisk lukket grænse, men tværtimod tale om, at man fra Tyrkiets side lader flygtninge komme ind i det såkaldte grænseområde, altså en zone fra den fysiske grænse og ind i Tyrkiet, hvor man tillader flygtningene at opholde sig?

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Når hr. Pelle Voigt siger: Kan vi ikke give våbenhjælp til kurderne? – og i øvrigt i den forbindelse nævner nogle våben, vi mig bekendt ikke må have i Danmark, bl.a. fordi hr. Pelle Voigt har forhindret det – og når hr. Ole Espersen siger, lidt mere elegant, end jeg nu udtrykker det, men det var vist meningen: Kan vi ikke blæse lidt på de internationale regler? Det, der foregår, er jo så alvorligt, at vi må sætte militær magt ind. Så må jeg sige ærligt og redeligt, at det er synspunkter, jeg udmærket forstår, og at jeg følelsesmæssigt selv kunne gå med et langt stykke af vejen.

Men jeg gør bare stiltfærdigt opmærksom på, at vi derved bringer os selv i et moralsk dilemma, for her drejer det altså om nogle mennesker, hvis skæbne påkalder sig vores sympati, og som er så rimelig tæt på, også på grund af medierne, at vi kan følge med i, hvad der sker. Men hvad næste gang, hvor spørgsmålet måske er lidt mindre klart? Vil vi så også være rede til at sige: Jamen her må man sende våben hen, her må man bryde de internationale regler?

Jeg gør opmærksom på, at dette vigtige principielle spørgsmål, som jeg var inde på før, og som har at gøre med den nye verdensorden, kræver, at vi passer meget på ikke at lade os ja-

ge af sted alene af følelser, men prøver at følge de internationale spilleregler, som vi jo også selv gang på gang er blandt de første til at trække frem og kræve respekteret.

Hvad angår Tyrkiet og pres på Tyrkiet og spørgsmålet om grænserne, kan jeg sige, at det er mit indtryk, at der er ved at blive etableret et godt samarbejde med tyrkerne, bl.a. fordi vi fra EF-landenes side og fra anden side har givet tyrkerne det klare budskab, at de kan regne med vores solidaritet, at vi ikke bare vil overlade det til tyrkerne at bære de problemer, der er.

I den forbindelse har vi også haft en diskussion af flygtningeproblemet, hvor der forleden var enighed i EF-kredsen om, at det ikke løses ved, at en række lande tager flygtninge til sig – det er i øvrigt også Flygtningehøjkommissærens synspunkt – altså at det, der er brug for, ikke er, at man indleder en meget kostbar proces, hvor man tager asylansøgere til landet og starter integration, men at man løser problemet i området. Desuden vil det jo også være at gå Saddam Husseins ærinde, hvis man pludselig begyndte at trække kurdere ud af området og give dem asyl andre steder.

Det er altså i området, at problemet skal løses, og det er mit indtryk, at man fra tyrkisk side er indstillet på et godt samarbejde. Man var også med til koordinationsmødet i Vestunionen forleden. Jeg kan ganske kort sige til hr. Gade, at ved det møde satte jeg mig altså ikke til at læse op af det danske memorandum om vores principielle syn på Vestunionen; det syntes jeg måske ikke at situationen var til. Det drejede sig om at finde nogle hurtige løsninger på et påtrængende problem, og det står klart for enhver, at her greb man den mulighed, der var mest nærliggende og mest effektiv, for selvfølgelig har EF erfaringer i at koordinere nødhjælp, og de bliver brugt, men her drejede det sig om det, der hedder den logistiske side af sagen, at sørge for at få materiel og udstyr frem i en fart. Nu har man så denne organisation, vi bruger den denne gang, og det danner overhovedet ikke noget præcedens, og det åbner ikke for nogen ændret holdning.

Ole Espersen (S):

Når vi nu tidligere har snakket så meget om folkeretten, vil jeg gerne have et svar på, om det ikke er i strid med folkeretten, når Tyrkiet erklærer, at dets grænse er lukket for flygtninge

[Ole Espersen]

fra Irak. Jeg ved ikke, om der er et grænseområde, hvor de får lov til at komme ind, men som det blev sagt før, går den officielle tyrkiske erklæring i hvert fald ud på, at grænsen er lukket. Som jeg sagde før, kan man godt forstå de vanskeligheder, Tyrkiet har, og dem skal vi også være med til at afhjælpe. Men selve det, at man lukker sin grænse for flygtninge, der er udsat for et folkedrabsforsøg, går jeg ud fra at ministeren er enig med mig i er i strid med folkeretten.

Så vil jeg om ministerens forståelige betragtninger om risikoen ved så at sige at gå ind uden FN-autorisation og bruge våben i tilfælde af folkedrab sige, at det hjælper ikke noget, at vi lader, som om FN-pagten er perfekt og gennemført, for når landene gav afkald på at bruge våbenmagt ud over i de tilfælde, der er beskrevet i kapitel 7, var forudsætningen jo, at man havde de FN-styrker, som man aldrig har fået; forudsætningen var, at så var der en anden organisation, der havde tilstrækkelig magt bag sine ord, og som kunne gøre et eller andet. Men når den organisation ikke eksisterer – vi håber, at den kan komme til at eksistere – er det, at jeg siger, at så må vi forbeholde os vores ret til at intervenere i en situation for rent faktisk at prøve at forhindre det, som ingen vil bestride er et forsøg på folkedrab.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, på trods af at vi jo meget langt er enige om, hvad der skal ske i praksis, at det er lidt bekymrende, at ministeren henviser til dette udmærkede samarbejde med Tyrkiet, når vi flere gange, men jeg må sige med meget afvæksende styrke, har protesteret mod Tyrkiets systematiske tvangsforflytning af den kurdiske befolkning i disse områder, det konstante militærdiktatur, mord og tortur mod civile, tvangsnedlæggelsen af over 400 landsbyer osv. Man kan i hvert fald sige, at der er god plads til kurdere i området efter den politik, Tyrkiet har ført i de seneste år.

Så taler ministeren om nogle våben, SF har forhindret Danmark i at få; jeg tror, der blev nævnt antitankvåben og luftskyts. Det forstår jeg ikke noget som helst af, men jeg skal henvise til, at jeg ikke kan huske, at nogen i dette Folketing protesterede; da den afghanske frihedsbevægelse i sin tid blev forsynet med Redeyemissiler udefra i sin kamp for at kaste de sovjetiske indtrængere ud af Afghanistan.

Efter min opfattelse er det vældig godt med humanitær hjælp og nødhjælp og den slags ting, men i øjeblikket er der tale om en kamp på liv og død, som bliver afgjort, fordi kurderne er utilstrækkeligt bevæbnede. Det er derfor, jeg spurgte ministeren, om man har gjort sig overvejelser med hensyn til en våbenhjælp af en eller anden art.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det var nu Stingermissiler, de fik, og det var lige præcis dem, vi blev forhindret i at få i Danmark, men lad det nu ligge.

Vi har ikke gjort os overvejelser om at sende dansk våbenhjælp til de kurdiske oprørere. Men i øvrigt er det en interessant diskussion, der er opstået, for nu forstår jeg på hr. Ole Espersen, at da FN-pagten ikke er perfekt, skal man være rede til, når man i øvrigt synes, det er påkrævet, at følge sine egne regler. Det er interessant.

Som sagt, følelsesmæssigt kunne jeg godt være med et langt stykke vej i denne sag. Logikken tilsiger så, at vi med tilbagevirkende kraft tilbagekalder vores protester over, hvad amerikanerne gjorde i Grenada, for det var da vist også i virkeligheden noget, der var ganske påkrævet, selv om det i sin tid ikke fulgte reglerne. Der skal være sammenhæng i tingene, ellers risikerer man at udsætte sig for at blive beskyldt for dobbeltmoral.

Så må jeg sige til hr. Pelle Voigt, at jeg er ganske bekendt med de mange problemer, der eksisterer omkring det store kurdiske mindretal i Tyrkiet. Jeg ved ikke, hvor nyttigt det er i den nuværende situation, hvor vi prøver at få et samarbejde i gang om at hjælpe de flygtende kurdere bedst muligt i området, at begynde at grave op i den historie lige nu, men den er ikke glemt.

Ole Espersen (S):

Her risikerer man jo at blive beskyldt for hvad som helst. Det er risikoen, når man tager en debat med udenrigsministeren, men nogen antiamerikanisme synes jeg ikke man kan spore i denne sag. Der var da ikke tale om folkedrab i Panama eller i Grenada. Jeg synes ikke, at der var tale om noget, der minder om det, der her foregår i forhold til kurderne, som har fået løfte om deres egen stat for 50 år siden, og som har kæmpet i årevis for en menneskeværdig tilvæ-

[Ole Espersen]

relse blot på et uhyre beskedent niveau. Det tror jeg alle erkender, selv Sovjetunionen, selv Kina – dér har de deres egne nationale interesser, det er jeg godt klar over – men jeg tror, at alle erkender, at det er et folkedrab, ligesom alle erkender, at apartheid må vi fordømme. Så må vi også fordømme dette, og derfor er det, jeg siger, at i sådan en situation er vi nødt til, når vi ikke har fået opfyldt FN-pagtens forudsætninger, en gang imellem at træffe vores egen afgørelse og måske også få store allierede til at være med til at gøre det. Det er det, der har været hensigten med mine spørgsmål i dag.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Som sagt – følelsesmæssigt forstår jeg udmærket denne lyst til at træffe sin egen afgørelse; det er sådan noget, der også får mange mennesker til i hverdagen at bryde loven, fordi de synes, loven er forkert. Det kan vi som regering ikke gå med til, hverken i det daglige liv, eller når det gælder forhold mellem nationerne.

Men synspunktet overrasker mig, og jeg mener ikke, at det vil være fremmede for etableringen af en ny verdensorden, hvis vi på den måde åbner mulighed for, at man kan træffe sin egen afgørelse, hvis man er utilfreds med de regler, der foreligger.

Ole Espersen (S):

Jeg vil meget gerne kunne følge udenrigsministeren i den meget konsekvente holdning, udenrigsministeren gav udtryk for her, men så går jeg også ud fra, at udenrigsministeren vil følge mig i den holdning, at hver eneste gang et land – det være sig vore allierede eller ikkeallierede – bryder FN-pagten, vil regeringen være med til at protestere.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det, vi taler om her – lad os så prøve at vende tilbage til dagens emne – er, hvad vi kan gøre og hvad andre kan gøre over for den forfærdende behandling, kurderne får. Dér kan der gøres meget ved udnyttelse af de regler, der er, også selv om der desværre er nogle lande, der søger at bremse for den fulde udnyttelse af disse regler.

Jeg har gjort rede for, hvad der gøres i EF-kredsen, hvad vi har været med til at presse igennem dér, og jeg har gjort rede for, hvad vi forsøger at gøre i FN-sammenhæng. Det, jeg

har sagt, er, at af hensyn til fremtiden skal vi hele tiden sørge for at holde os til de regelsæt, der eksisterer, og lade være med af utålmodighed at sige, at nu træffer vi vores egen afgørelse, fordi vi ikke er tilfredse med reglerne. Det må bestandigt være en dansk opgave at forhindre internationalt anarki, også fordi det beskytter det FN-system, som vi fra dansk side fra starten har været med til at opbygge, og som vi ønsker at udvikle endnu stærkere i fremtiden. Det overrasker mig, at hr. Ole Espersen har sat spørgsmålstegn ved den grundholdning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 393

5) Til *justitsministeren* af:

Gade (SF):

»Vil ministeren stille ombytningen af kørekort i bero, indtil det ligger helt klart, om EF stiller krav om nye ændrede kørekort?«

Skriftlig begrundelse

EF's aktuelle planer om et EF-kørekort understreger de vanskeligheder, som enhver regering må have med at forklare den igangværende ombytning af danske kørekort til et såkaldt EF-kørekort, der ikke i forhold til EF kan give indehaveren flere rettigheder end det »gamle« danske. Derfor opfordrer spørgeren ministeren til at standse den igangværende ombytning samt love de – fortrinsvis ældre – borgere, der allerede er blevet tvunget til en nødvendig ombytning, at et eventuelt kommende »rigtigt« EF-kørekort vil blive ombyttet uden beregning.

Justitsministeren (Engell):

Danmark har siden den 1. maj 1986 udstedt kørekort af EF-model, det er vi forpligtet til efter det gældende kørekortdirektiv, der blev vedtaget i december 1980. Jeg vil gerne i den forbindelse understrege, at den danske EF-model er accepteret af Kommissionen som værende i overensstemmelse med dette direktiv.

Kørekortombytningen blev besluttet af Folketinget i december 1989. Formålet med den obligatoriske ombytning var bl.a. at foretage en central edb-registrering af alle kørekort og at få udskiftet de gamle kørekort, som for en stor dels vedkommende var lasede og næsten ulæ-

[Justitsministeren]

selige. De gamle kørekort havde også vist sig alt for lette at forfalske, hvorimod de nye kørekort er af væsentlig bedre kvalitet og ikke kan forfalsskes. Jeg vil også gerne minde om, at kørekortombytningen var et led i forliget om finansloven for 1990 mellem den daværende regering og et antal partier i Folketinget.

Under det italienske formandskab i november sidste år fremlagde formandskabet et nyt udkast til EF-kørekort, som ville medføre forskellige ændringer i forhold til den nuværende model. Det fremgår imidlertid af det senest fremlagte direktivforslag, at allerede udstedte kørekort bevarer deres gyldighed og vil være omfattet af den gensidige anerkendelse uden ombytning. Det har den kommissær, under hvem kørekortdirektivet i øvrigt henhører, senest bekræftet over for trafikministeren i forbindelse med transportministermødet i påsken.

Der kan under de fortsatte forhandlinger om direktivet opstå krav om, at tidligere adresser og lign. kan påtegnes kørekortet ved en permanent bopæl i andre EF-lande. I givet fald vil det kun blive aktuelt for personer, som efter direktivets ikrafttræden tager permanent ophold i et andet EF-land, der stiller et sådant krav. Skulle et sådant krav opstå, vil Justitsministeriet sørge for, at allerede udstedte kørekort kan påtegnes de ønskede oplysninger uden ombytning af kørekortet.

På den baggrund må jeg sige, at jeg ikke ser noget sagligt grundlag for at standse den ombytning, som er i gang.

Gade (SF):

Jeg skal takke for svaret, og jeg konstaterer, at ministeren svarer, som om forhandlingerne i EF er afsluttet.

Jeg er da glad for at få at vide, at en EF-kommissær har bekræftet, at der ikke skal ske ændringer. Men er det ikke rigtigt, hr. minister, vi mangler at komme til målstregen, før vi ved, hvordan denne sag ender, og derfor er der stadig en usikkerhed om, hvad EF vil kræve. Det er mit første spørgsmål.

Det andet drejer sig om det løfte, man har fået fra en EF-kommissær. Nu er det jo ikke EF-kommissærer, der bestemmer endnu, vil jeg understrege, men de er da vigtige, og jeg er glad for at få uddybet løftet. Det handler om, at vi må bevare gyldigheden, og derfor vil jeg spørge: Er det helt klart for alle i EF foruden EF-

kommissæren – han har selvfølgelig sat sig ind i det, men for de andre lande i EF – hvor lang en gyldighedsperiode vi har her i landet? Det er nok ikke helt samme gyldighedsperiode, som man opererer med i andre lande, og derfor er det rigtig mange år, dette løfte omfatter, hvis det virkelig skal gælde for den gyldighedsperiode, vi arbejder med her.

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren ikke finder, at det er en besynderlig fremgangsmåde, at man undskyldte en ombytning i Danmark med, at det skulle være en EF-ombytning, for så to år efter at komme og sige: Der er for resten ingen fælles regler for EF på dette område. Er det ikke med til at skabe et underligt billede af EF, selv om det er os selv, der begår fejl? Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren finder, at denne argumentation for ombytningen var helt korrekt.

Justitsministeren (Engell):

Hr. Gade nævner, at forhandlingerne i EF ikke er afsluttet; det kan jeg bekræfte, men jeg kan så til gengæld oplyse, at de forhandlinger, der har været ført, herunder også på det seneste transportministermøde – og dér skal jeg sige, at ministre fra alle lande deltog ud over EF-Kommissionen – klart bekræftede en enighed om, at de hidtidige EF-kørekort også i fremtiden skal forblive gyldige. Det, der kan være den eneste lille krølle på sagen, som jeg har været inde på, er spørgsmålet om påtegningerne. Og selv hvis et sådant krav skulle blive stillet og fastholdt, mener jeg, at vi kan finde en praktisk og fuldt ud acceptabel løsning på det lille problem. Det kan ikke komme på tale, at EF skulle påbyde os en ny ombytning.

Med hensyn til gyldighedsperioden blev der givet en grundig orientering af hele sagsforløbet fra den danske trafikministers side. Alle var til stede, så der er ingen, hverken Kommissionen eller landene, der er i tvivl om, hvad dette drejer sig om.

Så spørger hr. Duetoft om argumenterne, der lå til grund, da ombytningen i sin tid blev besluttet. Hvis hr. Duetoft læser det lovforslag – for vi taler jo om et lovforslag – der blev vedtaget på det tidspunkt, og hvis hr. Duetoft læser referatet af førstebehandlingen, fremgår det klart både af det, jeg siger, og næsten endnu ty-

[Justitsministeren]

deligere af det, SF's daværende ordfører, tidligere fru Margrete Auken, fremhævede, at der ingen tvivl var om, hvilke krav EF stillede eller ikke stillede i denne sammenhæng. For det første var der for os argumentet om sikkerheden; vi havde og har behov for at få nogle nyere og mere sikre ikkeefterlignelsesmulige kørekort. For det andet var det et spørgsmål om udformningen, hvor vi byggede på det EF-kørekortdirektiv, der lå til grund. Vi valgte en lidt anden udformning, et tofløjet kort i stedet for et trefløjet, hvilket vi fik accept på fra EF-Kommissionens side.

Jeg mener ikke, at der er overhovedet er stukket noget under stolen i denne sag, ligesom det heller ikke kunne forbigå nogens opmærksomhed, at det var et led i en finanslovaftale, hvor det klart blev præciseret, at den bemyndigelse, der var indeholdt i lovforslaget til at gennemføre en ombytning og de økonomiske konsekvenser i den sammenhæng, ville blive udnyttet af regeringen.

Formanden:

Jeg går ud fra, at justitsministeren mente det tidligere folketingsmedlem, fru Margrete Auken, og ikke tidligere fru Margrete Auken.

Gade (SF):

Det kunne jo være ren ønsketænkning!

Må jeg sige, at fra SF's side var vi ikke i tvivl om, da man lavede ombytningen, at da brugte man EF som et påskud; det var for at få penge i kassen, det kan jeg godt bekræfte.

Jeg synes, at det er risikabelt af justitsministeren at give det løfte, han giver her i dag om, at jeg ikke bliver påtvunget et nyt EF-kørekort, inden jeg bliver 70 år; der er altså nogle år endnu, til jeg kommer i den situation.

Tænk på, hr. justitsminister, hvor hurtigt det nye krav kom fra formandskabet. Nu siger justitsministeren fuldstændig skråsikkert, at der ikke bliver tale om en ny ombytning, selv om vi godt ved, at der også i EF arbejdes med tanker om at indføre andre systemer end dem, vi har her, noget, der ligner Dankortsystemet.

Jeg synes, justitsministeren burde pakke sagen sammen. Det var en dårlig sag fra starten; det handlede bare om at få penge ud af folks lommer. I stedet skulle justitsministeren sige: Lad os få sagen afsluttet i EF. Så ved vi præcis, hvilke løfter vi har om den lange gyldighedspe-

riode, for jeg vil gerne have det løfte på tryk, før jeg tror på det.

Duetoft (CD):

Mit tillægsspørgsmål passer meget godt sammen med hr. Gades sidste spørgsmål: Jeg vil bede ministeren bekræfte, at ombytningen i sin tid skete af rent økonomiske grunde, og at det faktisk var en ekstra skat, som den borgerlige regering dermed pålagde en speciel gruppe mennesker i Danmark. Og jeg vil gerne bede ministeren herfra erklære, at man ikke vil benytte dette skattemiddel til en ny omlægning med en eller anden undskyldning i løbet af en årrække.

Justitsministeren (Engell):

Jeg ved, at man ikke må kommentere udtalelser fra Folketingets formand, men jeg kan ganske bekræfte, at fru Margrete Auken befinder sig i bedste velgående – selv uden for dette Folketing.

Og så til hr. Gade: For det første vil jeg understrege, at de overvejelser, der er i den arbejdsgruppe, der er nedsat i EF, hvor man overvejer at indføre et plastickort, ingen sammenhæng har med de forhandlinger, der føres om det nye kørekortdirektiv.

Hr. Gade siger: Lad os få en endelig løsning i EF og så starte på ny. Nu ved hr. Gade godt, at drøftelser i EF-sammenhæng vil være en kontinuerlig proces i de kommende mange år. Det, der i denne sammenhæng er afgørende, er, at vi under de forhandlinger, der har fundet sted hidtil – og det gælder altså også transportministermødet, der fandt sted i påsken – har mødt en klar forståelse for det, som jeg tidligere har været inde på, og dermed mener jeg også, at den diskussion, der blev ført fra visse partiers side i påsken, da sagen blussede op, var skudt helt over målet.

Så beder hr. Duetoft mig om at bekræfte, at ombytningen i sin tid alene skete af økonomiske grunde. Det var ikke alene af økonomiske grunde, det havde også noget at gøre med, at man, som jeg var inde på i min første besvarelse, havde bedre muligheder for at få foretaget den centrale edb-registrering, og at man fik nogle sikrere kørekort, der ikke var så lette at forfalske i forhold til de gamle, der unægtelig ikke er af så god en kvalitet. Så det var en række forskellige forhold, der lå til grund for den be-

[Justitsministeren]

slutning, som blev taget. Selv om der i loven er en adgang til, at ministeren administrativt kan gennemføre en ombygning, blev det vedtaget i lovsform her i Folketinget, bl.a. på baggrund af den debat, der tidligere havde fundet sted, da en tidligere justitsminister var fremme med et tilsvarende forslag. Så det var ikke noget, der skete hen over på hovedet på nogen; det var et forslag, der fik en grundig behandling her i Folketinget og herunder også de motiver, der var til ombygningen.

Gade (SF):

Jeg kan bekræfte ministerens betragtning om, at EF-samarbejdet er kontinuerligt, og at der kommer forslag hele tiden. Det var også derfor, jeg studsede over, at jeg fik det løfte om, at det EF-kørekort, jeg nu har fået, fordi det andet kom i vaskemaskinen og blev lidt for laset, kan jeg beholde, indtil jeg bliver 70 år. Det var et stærkt løfte fra justitsministeren, vi fik her; jeg tror ikke, justitsministeren kan holde det. Men jeg må forstå det sådan, at justitsministeren ikke mener, at jeg kan påbydes nye omkostninger og udgifter, hvis jeg alligevel, på trods af justitsministerens udtalelser, bliver tvunget til en ombygning senere hen.

Justitsministeren (Engell):

Nu vil jeg gøre hr. Gade opmærksom på, at det allerede i det gældende kørekortdirektiv er fastsat, at der på forsiden af de kørekort, der udstedes i EF-landene, skal stå EF-model, og at den model, vi anvender, er godkendt af EF-Kommissionen.

Som jeg var inde på tidligere, er den sidste lille krølle, jeg kan se i denne her sag, at ønsket om en påtegning fastholdes. Hvis det gennemføres, vil det kunne give anledning til, at den relativt lille gruppe af danskere, der har fået kørekortet, og som tager permanent ophold i andre EF-lande, skal have f.eks. en lille mærkat påsat på kørekortet; det er en operation, som jeg mener vil kunne gennemføres let og smidigt på kørekortkontorerne, og også uden at det skal koste de pågældende noget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 394

6) Til *trafikministeren* af:

Gade (SF):

»Vil ministeren sikre, at der udarbejdes en ny og uafhængig vurdering af Storebæltsprojektets samlede økonomi – også set i lyset af den indgåede aftale mellem Sverige og Danmark om en Øresundsbro?«

Skriftlig begrundelse

Den manglende opfyldelse af de danske ønsker om en fast minimumsmængde gods over Øresundsforbindelsen må forventes også at få afsmittende virkninger på økonomien i Storebæltsforbindelsen.

Denne usikkerhed sammen med en betydelig usikkerhed i øvrigt om økonomien i hele Storebæltsprojektet bør – efter spørgerens opfattelse – føre til, at der udarbejdes nye vurderinger af hele projektets økonomi, denne gang af økonomer, der ikke er knyttet til projektet. Usikkerheden er blevet kraftigt understreget af, at Socialdemokratiet i Politiken den 25. marts 1991 ytrer ønske om, at lovgivningen vedrørende DSB's finansiering af Storebæltsforbindelsen ændres i en ny lovgivning. Det er spørgerens opfattelse, at der inden en sådan lovgivning bør foreligge nye og uafhængige økonomiske analyser.

Gade (SF):

Spørgsmålet er stillet på baggrund af diskussioner i offentligheden. Efter at Øresundsaf-talen blev indgået, blev der rejst en diskussion om, hvorvidt det også ville få konsekvenser for Storebælt, og bl.a. blev der rejst det spørgsmål, om DSB skulle betale noget mindre til Storebælt. Siden spørgsmålet er stillet, har vi oplevet, at man har ment, at Storebæltsprojektet skulle fordyres med 1 mja. kr. Vi har fundet ud af, at der i forbindelse med Øresundsaf-talen ikke er sikkerhed for, at der kommer samme godsmængde over Storebælt, som man troede før. Det vil sige, at der er kommet nogle helt nye ting på banen oven i den grundlæggende usikkerhed og for mig at se også utryghed, hvad angår de økonomiske forhold, der hersker vedrørende Storebælt. Derfor mener jeg, at ministeren bør sige ja til en uvildig økonomisk undersøgelse af projektet.

Trafikministeren (Ikast):

I begrundelsen for spørgsmålet anføres, at det vil få afsmittende virkning for økonomien i

[Trafikministeren]

Storebæltsforbindelsen, at der ikke i regeringsaftalen vedrørende Øresundsforbindelsen er indeholdt bestemmelser om en fast minimumsmængde jernbanegods over Øresundsforbindelsen.

Det må skyldes ukendskab til indholdet af Storebæltsloven, når påstanden fremføres. Efter denne lov skal DSB betale et fast årligt beløb til A/S Storebæltsforbindelsen for benyttelsen heraf. Beløbet er således ikke afhængigt af, hvor meget gods DSB sender over Storebælt, eller hvor mange passagerer der transporteres. Storebæltsforbindelsens økonomi er derfor ikke påvirket af DSB's aktuelle benyttelse.

Jeg finder derfor ikke på grund af Øresunds aftalen nogen anledning til at foretage en ny og såkaldt uafhængig vurdering af Storebæltsprojektets samlede økonomi, ligesom jeg heller ikke i øvrigt finder anledning til en sådan vurdering.

Gade (SF):

Jeg forstod ikke rigtig afvisningen, eller også gjorde jeg det.

Koblingen mellem Øresunds aftalen og Storebælt er den, som det bl.a. fra socialdemokratiske side har været fremført i pressen, at man nu måtte få DSB til at betale noget mindre til Storebælt. Så bliver der altså færre penge i kassen hos A/S Storebælt, hvis DSB skal betale mindre og have en lige så gunstig aftale som ved Øresund. Således har jeg læst det fremført af Socialdemokraterne i aviserne.

Det behøver jo ikke at være regeringens politik, men jeg vil gerne spørge her, om regeringen mener, at overvejelser om, at der skal nyforhandles om DSB's betalingsordning ved Storebælt, er helt udelukket. Det ville jeg gerne have afklaret her i dag.

Det andet, jeg gerne vil bede trafikministeren svare på, er: Føler trafikministeren sig sikker på og tryk ved økonomien i A/S Storebæltsforbindelsen? Jeg fik næsten det indtryk; jeg vil gerne have svaret her i folketingsalen: Er ministeren tryk ved økonomien i A/S Storebæltsforbindelsen?

Trafikministeren (Ikast):

Ja.

Vi sidder netop i disse dage og gennemgår A/S Storebæltsforbindelsens økonomi. På grund af det meget lange spænd, der kommer i

højbroen – på 1624 m – er den blevet dyrere, det erkender jeg. Men ud over det har jeg ingen kritiske bemærkninger til økonomien. På grund af denne fordyrelse vil det tage ca. 15½ år, inden bildelen har betalt det tilbage.

Hvad angår DSB, må vi sige, at fordyrelserne på Storebælt primært ligger på bildelen og dermed ikke direkte er anledning til, at DSB skulle få yderligere udgifter. Men jeg vil også gerne sige, at hvis der opstår en situation, hvor man forringer DSB's forhold væsentligt, er vi klar til at tage en debat op om dette.

Gade (SF):

Ja'et var jo klart nok. Jeg er glad for at få så klart et svar, fordi jeg tror, der er meget stor usikkerhed om A/S Storebæltsforbindelsens økonomi, men det mener regeringen altså ikke.

Det andet svar var derimod enormt uldent, og dermed glider jo hele ministerens argumentation. For hvis det viser sig, at regeringen alligevel overvejer at lave en ny betalingsordning for DSB på Storebælt, står vi jo i en økonomisk ny situation for Storebæltsprojektet. Men jeg må spørge lidt uddybende: Hvad ligger der i ministerens lidt mere kryptiske bemærkninger til sidst i svaret?

Trafikministeren (Ikast):

Det, der ligger i det såkaldt kryptiske svar, er, at der står i loven, hvornår den første betaling skal finde sted, såfremt boremaskinerne, som borer for DSB-delen, bliver forsinket yderligere. Det er ikke sikkert, at DSB benytter sig af det endnu, og så er det jo givet, at vi må se på de forhold.

J. K. Hansen (S):

Kan ministeren bekræfte, at den forsinkelse, vi i dag kender på jernbanedelen, vil betyde en fordyrelse af DSB's del, den del, som DSB skal overtage, når anlægget er færdigt?

Mit andet spørgsmål er: Kan ministeren bekræfte, at det tilsagn eller halve tilsagn, som ministeren gav her om en eventuel forhandling om ændring af det forhold, at DSB skal forrente og afdrage sin del over 30 år, intet har at gøre med anlæggets pris, når det endelig er færdigt, altså at anlægget hverken bliver billigere eller dyrere af, at DSB har denne ordning, men at det er af hensyn til DSB, man eventuelt skulle lave en sådan ændring?

Gade (SF):

Det skal blive spændende at få svar på de foregående spørgsmål.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om svaret kan forstås på den måde, at der kun kan være tale om nye prisrelationer mellem DSB og A/S Storebæltsforbindelsen, hvis det er relateret til forsinkelsen. Er det kun i den situation, der kan være tale om nye prisfastsættelser?

Trafikministeren (Ikast):

Til hr. J. K. Hansen kan jeg ikke med sikkerhed sige, at en forsinkelse giver en umiddelbar fordyrelse for DSB.

Det andet spørgsmål, der blev stillet, hvis det skulle være for DSB's skyld, så er jeg enig med spørgeren i det.

Jeg vil sige til spørgsmål 1, at det ikke er endeligt afklaret endnu, for vi må jo nok være enige om, at vi alle sammen er kede af, at boremaskinerne ikke har haft større succes, end de har på nuværende tidspunkt.

Til hr. Gade vil jeg gerne sige, at DSB's forhold er vi klar til at se på, hvis det er således, at det bliver for dyrt – men det er for DSB's skyld. Men der er ikke noget, der direkte tegner til det i øjeblikket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 401

7) Til *arbejdsministeren* af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Vil ministeren garantere, at der ved implementeringen af EF's præparatdirektiv ikke vil ske nogen forringelse af de danske arbejdsmiljøregler?«

Skriftlig begrundelse

EF's præparatdirektiv (88/379/EØF) skal være implementeret senest den 7. juni 1991.

I medfør af præparatdirektivet er der gennem komitéprocedure udarbejdet et kommissionsdirektiv om leverandørbrugsanvisninger for farlige præparater (sikkerhedsdatablade).

Dette direktiv vil få en række negative konsekvenser for de danske arbejdsmiljøregler på området. Først og fremmest vil der ske en indskrænkning af de produkter, hvortil der kan stilles krav om leverandørbrugsanvisninger.

Dette betyder igen, at der sker en forringelse af mulighederne for, at man på arbejdspladserne kan tage de nødvendige forholdsregler til beskyttelse af sikkerhed og sundhed.

Foringelsen af de danske arbejdsmiljøregler var begrundelsen for, at regeringen stemte mod såvel præparatdirektivet som direktivet om sikkerhedsdatablade. Denne modstand blev støttet af et flertal i Folketingets Markedsudvalg.

Danmark blev alligevel stemt ned, og det er derfor centralt, at regeringen i denne sag – under henvisning til miljøgarantien i EF-traktatens art. 100A, stk. 4 – holder fast i de stramme danske regler, så der ikke med baggrund i præparatdirektivet sker en forringelse af det danske arbejdsmiljø.

Holger K. Nielsen (SF):

Alle partier her i Folketinget og regeringen er enige om, at direktivet om leverandørbrugsanvisninger vil resultere i en forringelse af det danske arbejdsmiljø, og derfor stemte regeringen også imod direktivet. Spørgsmålet er derfor følgende: Vil vi her i Danmark acceptere en sådan forringelse, eller vil vi tage alvorligt, at vi i 1986 gennem artikel 100A, stk. 4, fik en garanti for, at vi på arbejdsmiljøområdet kan opretholde strengere regler?

Mit håb er, at vi fra ministeren får et klart og entydigt svar, som siger, at regeringen vil bruge artikel 100A, stk. 4, og at den i konsekvens heraf ikke vil ændre de danske bekendtgørelser, som har betydning.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast – og det går jeg ud fra er spørgeren bekendt – at direktivet om sikkerhedsdatablade er mit ressortområde, hvorimod selve præparatdirektivet er miljøministerens.

Som bekendt, og som spørgeren allerede har gjort opmærksom på, så stemte Danmark nej til direktivet om sikkerhedsdatablade, dels fordi vi ikke kunne opretholde reglerne om leverandørbrugsanvisninger for en række præparater, der i dag skal have leverandørbrugsanvisninger, og dels fordi vi selv for de præparater, der efter direktivet skal have leverandørbrugsanvisning, ikke fuldt ud vil kunne kræve samme indhold som efter de gældende regler.

Det er derfor klart, at vi i Arbejdsministeriet er i færd med at se på, hvorledes vi undgår den

[Arbejdsministeren]

forringelse af de danske arbejdsmiljøforhold, som kan blive konsekvensen af direktivet, hvis vi intet foretager os.

Vi undersøger i øjeblikket flere alternative løsningsmodeller. Anvendelse af arbejdsmiljøgarantien i EF-traktatens artikel 100A, stk. 4, som spørgeren anbefalede, er klart inde i billedet. Men vi overvejer også, om vi ad anden vej kan sikre, at de enkelte virksomheder og arbejdstagere under alle omstændigheder får den information, der i dag fremgår af leverandørbrugsanvisningerne, f.eks. ved at skærpe kravene til arbejdsgiverbrugsanvisninger, som jo ikke berøres af direktivet.

Jeg har på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, om jeg finder, at den eneste mulighed i denne sag for at undgå forringelser af arbejdsmiljøet er at forsøge at anvende artikel 100A, stk. 4. Men der skal ikke herske tvivl om, at jeg ser med stor bekymring på dette problem, og jeg vil gøre mit yderste for, at konsekvenserne af direktivet ikke medfører forringelser af de danske arbejdsmiljøforhold.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er selvfølgelig glad for, at ministeren vil gøre sit yderste for at undgå, at direktivet forringer det danske arbejdsmiljø, og jeg er også tilfreds med, at man overvejer at bruge artikel 100A, stk. 4. Men jeg synes nu godt, at man kunne melde lidt mere klart ud, at man faktisk i givet fald er villig til også at bruge artikel 100A, stk. 4.

Det drejer sig jo om, hvorvidt man vil ændre de bekendtgørelser, som EF-direktivet forlanger skal ændres, og det er jo som bekendt – så vidt jeg husker – senest den 30. maj, man skal orientere EF-Kommissionen om det. Der synes jeg umiddelbart ikke, at den anden løsning, ministeren nævnte, vil kunne løse det problem, vi har at gøre med i EF-direktivet, som jo primært har at gøre med, at der er en forskellig vurdering af, hvilke stoffer der er farlige. Det er farlighedsbegrebet, der er uenighed om mellem EF-direktivet og så de danske bekendtgørelser.

Derfor håber jeg, at regeringen snart finder ud af, at man faktisk er nødt til at bruge de midler, der nu er til disposition i dette tilfælde, og så vidt jeg kan se, er der ikke andre muligheder end enten at bruge artikel 100A, stk. 4, eller måske at udsætte ændringerne af de danske bekendtgørelser – det er der i kommissionsdirektivet en mulighed for – til 1993.

Men mit håb er at få et klart svar på følgende spørgsmål: Vil regeringen give sikkerhed for, at de bekendtgørelser, der er i øjeblikket, ikke bliver ændret i starten af juni 1991?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg kunne forstå, at hr. Holger K. Nielsen ikke var helt tilfreds med mit tilsagn om, at jeg ville gøre mit yderste. Jeg kan forstå, at hr. Holger K. Nielsen ikke rigtig kender til, hvor effektivt jeg arbejder, for så ville han ikke have givet udtryk for en sådan tvivl.

Jeg kan bekræfte, at vi overvejer at tage art. 100A, stk. 4, i anvendelse. Vi er endnu ikke færdige med vores overvejelser, og det ville vel her være naturligt, at jeg lige løfter sløret en anelse for, hvad det kunne være for andre metoder, der kunne tages i anvendelse ud over at tage 100A, stk. 4, i brug.

Ud over at man kunne forestille sig at tage arbejdsmiljøklausulen i brug over for hele direktivet, kunne man overveje, om der var mulighed for at anvende klausulen delvis, dvs. at vi undertager vores centrale interesser om f.eks. opløsningsmidler og kræftfremkaldende stoffer fra implementeringen. Derudover ser vi på forskellige muligheder, hvor vi implementerer i direktivet, men sikrer arbejdsmiljøet på anden vis, enten ved at vi forbeholder os at kunne vende tilbage og benytte miljøgarantien, hvis arbejdsmiljøet rent faktisk bliver forringet, eller ved at skærpe de gældende arbejdsgiverbrugsanvisninger.

Vi har i Danmark nogle ganske restriktive regler omkring disse ting, og som jeg også har givet udtryk for offentligt, finder jeg det helt uacceptabelt, hvis vi skulle begynde at gå baglæns. Og jeg understreger altså endnu en gang, at vi ser på denne sag med ganske stor alvor. Jeg kan ikke i dette øjeblik komme mere præcist ind på, hvilken metode vi vil anvende, men det kommer meget snart.

Holger K. Nielsen (SF):

Nej, jeg vil da ikke påstå, at jeg er utilfreds. Jeg synes, at der var elementer af positive ting i ministerens svar. Men for lige at få det uddybet: Er det ikke korrekt, at arbejdsgiveroplysningerne er meget afhængige af leverandørbrugsoplysningerne? Det er jo det svar, vi har fået på nogle af de spørgsmål, vi har stillet.

[Holger K. Nielsen]

Og så igen om artikel 100A, stk. 4: Er det ikke korrekt, at i den behandling, vi har haft bl.a. i Folketingets Markedsudvalg, har det stået helt klart, at vi har en juridisk mulighed for at anvende artikel 100A, stk. 4? Det er i hvert fald sådan, jeg husker den debat, vi tidligere har haft her i Folketinget.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg kan bekræfte over for hr. Holger K. Nielsen, at hvis vi skulle klare de samme problemer, som vi i øjeblikket klarer bl.a. ved hjælp af leverandørbrugsanvisninger, udelukkende ved arbejdsgiverbrugsanvisninger, så ville mange ikke mindst små arbejdsgivere få ganske alvorlige problemer, og der ville forestå et ganske stort arbejde fra Arbejdstilsynets side med henblik på at hjælpe sådanne arbejdsgivere med at opnå det samme resultat arbejdsmiljømæssigt.

Jeg kan i øvrigt også bekræfte, at jeg i Folketingets Markedsudvalg tidligere har givet udtryk for, at det juridisk var muligt at tage 100A, stk. 4, i anvendelse, og der er ikke sket noget, siden jeg kom med det udsagn, der giver anledning til at ændre dette synspunkt.

Holger K. Nielsen (SF):

Men siden ministeren her bekræfter, at man kan bruge artikel 100A, stk. 4, så vil jeg godt endnu en gang spørge: Hvad er det så, der afholder regeringen fra at melde ud, at man faktisk ønsker at bruge artikel 100A, stk. 4?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Indtil dette øjeblik er det eneste, der afholder os fra at tage en ganske bestemt metode i anvendelse, det forhold, at vi endnu ikke er færdige med at overveje, hvilken metode der er den bedste.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 299

Kirsten Madsen: spm. nr. S 348

Hanne Severinsen: spm. nr. S 351

Erling Christensen: spm. nr. S 355

Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 356, 382, 383 og 388

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. S 363

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 367

Annette Just: spm. nr. S 368

Jes Lunde: spm. nr. S 369

Tom Behnke: spm. nr. S 370

Hjortnæs: spm. nr. S 372-375

Eva Fatum: spm. nr. S 376 og 378

Tommy Dinesen: spm. nr. S 379

Birgitte Husmark: spm. nr. S 380

Løvig Simonsen: spm. nr. S 384

Spm. nr. S 299

Til *arbejdsministeren* (5/3 91) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren ændre på den urimelighed, at en arbejdsløs ikke kan arbejde frivilligt uden betaling i Røde Kors' genbrugsbutikker uden at få fradrag i dagpengene, såfremt der også er ansat bare én på løn, selv om denne ene er placeret via kommunen i et langtidsledigforløb?«

Begrundelse

Dagpengesystemet siges at være et erstatningssystem for tabt arbejdsfortjeneste. Alligevel er der indført den ene begrænsning efter den anden for f.eks. nogle få timers frivilligt arbejde i humanitære organisationer, selv om dette arbejde ikke lønnes.

Reglerne er i dag således, at er der bare én ansat på løn, er det – selv om denne ene er anbragt i et langtidsledigjob af kommunen – ikke muligt at have nogle frivillige arbejdsløse, der arbejder nogle timer uden løn, idet de arbejdsløse bliver trukket i dagpengene for tabt arbejdsfortjeneste, selv om de ikke modtager en krone.

Det er også således, at hvis en frivillig på dagpenge indgår i det frivillige arbejde, må vedkommende ikke indgå i et skema, efter hvilket det forsøges tilrettelagt, så der er nogen i butikken hele tiden.

Spørgeren finder, at det er et spørgsmål, om disse regler ærlig talt ikke er for stramme.

Der bør ske ændringer heri, eller også må man høre op med at kalde dagpengesystemet for et erstatningssystem. Det kan ikke være rigtigt, at der trækkes i dagpenge, når der ikke tjenes penge.

Svar (3/4 91):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Ulønnet beskæftigelse i offentligt anerkendte humanitære organisationer – herunder Røde Kors – betragtes som udgangspunkt ikke som arbejde. Der skal derfor ikke ske fradrag i dagpengene, så længe deltagelsen i organisationens arbejde er af beskedent omfang og af tilfældig karakter, således at organisationen ikke er indstillet på den pågældendes arbejdskraft, og så længe der alene anvendes ulønnet arbejdskraft til de omhandlede aktiviteter. Endvidere forudsættes det, at den lediges arbejdsindsats ikke har et større omfang end de andre deltageres indsats.

Jeg mener, at der hermed er sikret rimelige udfoldelsesmuligheder også for ledige, men det må ske på en sådan måde, at udbudet af arbejde ikke begrænses ved, at ledige udfører opgaver, som ellers ville blive udbudt som egentligt lønnet arbejde.

De gældende regler indebærer derfor, at der sker fradrag i dagpengene i forbindelse med aktiviteter, der efter deres art medfører indtægt, således at beskæftigelse med disse aktiviteter normalt vil blive udbudt som egentligt lønarbejde.

Langtidsledige i jobtilbud betragtes i alle tilfælde som lønnet arbejdskraft, uanset om det er kommunen eller organisationen, der aflønner den langtidsledige.

Arbejdsløshedsdagpenge skal erstatte tabt arbejdsindkomst som følge af ledighed, men derimod ikke det »tab« af arbejdsindkomst, der skyldes, at en organisation ikke lønner for arbejdskraften.

Spm. nr. S 348

Til *justitsministeren* (13/3 91) af:

Kirsten Madsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, om han vil foranledige, at der bliver rejst tiltale mod lovbyrderne og disses bagmænd, der står bag påbegyndelsen af det kommende stormoskébyggeri på Amager?«

Begrundelse

Af dagspressen, Ekstra Bladet den 13. marts 1991, fremgår det, at lejerne af grunden allerede har påbegyndt bygningen af stormoskeen, idet han allerede nu har ryddet grunden for træer m.m.

At påbegynde byggeriet, allerede før fristen for indsigelse til overborgmesterens kontor udløber, og før der foreligger en byggetilladelse, turde i allerhøjeste grad være en lovovertrædelse, der bør få konsekvenser for lovbyrderne,

Svar (27/3 91):

Justitsministeren (Engell):

Vurderingen af, om der i et konkret tilfælde skal indlædes strafferetlig forfølgning eller politimæssig undersøgelse, foretages efter retsplejeloven af anklagemyndigheden og politiet.

Det kan endvidere oplyses, at politiet, såfremt man bliver bekendt med oplysninger, der tyder på, at der er begået et strafbart forhold, vurderer, om der på baggrund af de foreliggende oplysninger er grundlag for at iværksætte en strafferetlig undersøgelse.

Af principielle grunde finder Justitsministeriet ikke at burde udtale sig om, hvorvidt der i en konkret situation er udvist et strafbart forhold, da eventuelle afgørelser i sagen vil kunne indbringes for ministeriet som klageinstans.

Spm. nr. S 351

Til *udenrigsministeren* (13/3 91) af:

Hanne Severinsen (V):

»Hvilke konsekvenser for Øst-Vest-forhandlingerne om nedrustning og afspænding kan det efter udenrigsministerens opfattelse få, at Sovjetunionen tilsyneladende krænker Paristraktaten af 18. november 1990 om paritet, hvad angår konventionelle våben og mandskabsstyrker i Europa?«

Begrundelse

Den 18. november 1990 indgik Øst og Vest i Paris en aftale vedrørende konventionelle styrker i Europa, som skulle være grundlaget for senere aftaler. Traktaten er endnu ikke ratificeret i alle lande, og mange tøver, fordi Sovjetunionens militær tilsyneladende krænker Paristraktaten.

Ifølge den internationale presse drejer det sig navnlig om 4 punkter:

1) Sovjetunionen har – tilsyneladende uden grund i virkeligheden – forhøjet de tidligere oplyste våbental pr. januar 1989, så reduktionerne får mindre virkning for Sovjetunionen, end det var tilset.

[Hanne Severinsen]

2) Videre har man fjernet 77.000 svære våben fra Sovjetunionens europæiske del og anbragt dem øst for Ural, så de kom uden for traktatens område.

3) Seks divisioner fra den røde hær er formelt blevet overført til marinen, der ikke er omfattet af traktaten.

4) Endelig har man overført 500.000 mand fra den røde hær til KGB's og indenrigsministeriets sikkerhedsstyrker, der ligeledes er uden for traktaten.

Svar (2/4 91):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Efter undertegnelsen af traktaten om de konventionelle væbnede styrker i Europa, CFE-traktaten, viste det sig, at Sovjetunionen i sine opgivelser om omfanget af egne beholdninger af det traktatbegrænsede materiel havde undladt at medtage materiel hos kystforsvarsstyrker og marineinfanteri. Samtidig havde Sovjetunionen overført landstyrker til flådens kommando og med henvisning til, at flådestyrker ikke er omfattet af CFE-traktaten, undtaget de nævnte styrkers materiel fra reduktionsforpligtelsen.

Denne sovjetiske adfærd er efter NATO-landenes opfattelse klart i strid med CFE-traktatens bestemmelser. Traktaten fastslår, at alt traktatbegrænset materiel, der findes i traktatens anvendelsesområde, dvs. i området fra Atlanterhavet til Ural, er omfattet af bestemmelserne om reduktion. Traktaten opregner en række nærmere definerede undtagelser. Traktatbegrænset materiel hos flådestyrker er ikke omfattet af disse undtagelser.

Accept af den sovjetiske fortolkning af traktaten vil indebære, at materiel kan undtages fra reduktionsforpligtelsen blot ved organisatorisk at blive henført til flådens kommando. Dette vil selvsagt undergrave traktaten på en helt uholdbar måde.

Den sovjetiske holdning i forbindelse med CFE-traktaten har skabt risiko for, at traktaten ikke vil kunne ratificeres af de vestlige traktatpartner. Den sovjetiske adfærd har tillige skabt tvivl om Sovjetunionen som en troværdig forhandlingspartner i den fortsatte CFE-proces og

i andre våbenkontrol- og nedrustningsforhandlinger.

Der er vidnesbyrd om, at den øverste sovjetiske ledelse nu er klar over de alvorlige problemer med CFE-traktatens gennemførelse. Regeringen deler derfor med de øvrige partnere i NATO håbet om, at det snarest vil lykkes at løse de opståede problemer på en måde, der udelukker tvivl om Sovjetunionens vilje til at overholde CFE-traktaten.

De sovjetiske flytninger af traktatbegrænset materiel til området øst for Ural før traktatens undertegnelse var om end ikke formelt i strid med traktaten så dog i strid med den fælles forståelse fra forhandlingernes begyndelse om, at overskydende materiel i traktatens anvendelsesområde skulle destrueres. Sovjetunionen har givet forsikringer om, at dette flyttede materiel vil blive anvendt enten til udskiftning af ældre materiel hos enheder øst for Ural eller vil blive destrueret eller konverteret til civil anvendelse. Fra vestlig side følger man nøje, om de sovjetiske tilsagn vedrørende det nævnte materiel virkeliggøres.

Problemerne omkring den sovjetiske holdning til gennemførelse af CFE-traktaten har fået til følge, at de fortsatte CFE-forhandlinger, der skulle omfatte deltagerstaternes militære personel, i realiteten endnu ikke er kommet i gang.

Spm. nr. S 355

Til *skatteministeren* (14/3 91) af:

Erling Christensen (S):

»Vil ministeren i forlængelse af svaret på spørgsmål nr. S 303 give de nyeste oplysninger med hensyn til, hvilke beløb der for de enkelte år over en femårig periode i alt er indbetalt på kapitalpensionsordninger og dermed fratrukket i den skattepligtige indtægt, og for de samme år oplyse, hvilket beløb der som tredjedelsbeløb er udbetalt til kommunerne af afgiftsbeløbet ved udbetaling af kapitalpensioner?«

Svar (3/4 91):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg kan meddele følgende:

[Skatteministeren]

Tabel 1

Indbetalinger til kapitalpensionsordninger i indkomstårene 1987-90 inkl.

	Privat- tegnede ordninger	Arbejds- giveradm. ordninger	I alt
	i mio. kr.		
1987	3.290	3.790	7.080
1988	4.885	3.795	8.680
1989	6.480	4.260	10.740
1990	7.190	4.440	11.630

Af tabel 1 fremgår de registrerede oplysninger om indbetalinger til kapitalpensionsordninger. Tallene for 1990 er foreløbige.

Tabel 2

Kommunernes andel af afgift og skat af ophævede kapitalpensionsordninger for indkomstårene 1987-89 inkl.

	Primærkom- munal afgiftsandel	Kommunal indkomstskat	Afgiftsandel og skat i alt
	i mio. kr.		
1987	250	60	310
1988	295	85	380
1989	350	125	475

Af tabel 2 fremgår – i venstre kolonne – den andel af afgiften ved sædvanlig udbetaling af kapitalpensioner, der er tilfaldet primærkommunerne. Kolonnen i midten angiver et skøn over de kommunale (herunder amtskommunale) indkomstskatter af kapitalpensionsordninger, som er blevet ophævet i utide. Dette skøn er behæftet med betydelig usikkerhed, idet det forudsætter, at de udbetalte beløb fuldt ud er kommet til beskatning.

Spm. nr. S 356

Til skatteministeren (14/3 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål nr. S 233 oplyse, hvilke tidshorisonter (antal dage) der normalt er tale om, og give eksempler på de sidste 10 sager og herunder oplyse datoer for modtagelse, eventuelt besigtigelse og aflevering?«

Begrundelse

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 233.

Svar (26/3 91):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Told- og Skattestyrelsen har modtaget to sager til udtalelse i forbindelse med sagsbehandlingen i Erhvervsankenævnet.

Sag nr. 1 er modtaget 16. januar 1991 med henstilling om svar inden 6. marts 1991. Besigtigelse blev ikke anset for nødvendig. Svar er afgivet til Finanstilsynet den 1. marts 1991.

Sag nr. 2 er modtaget den 26. februar 1991 med henstilling om svar inden den 15. april 1991. Besvarelsen af denne sag forudsætter en besigtigelse. Svar forventes afgivet inden den 15. april 1991.

Behandlingstiden er således normalt cirka halvanden måned.

Spm. nr. S 363

Til justitsministeren (15/3 91) af:

Inger Stilling Pedersen (KRF):

»Finder ministeren det rimeligt, at en advokat kan have forældremyndigheden over tolv børn, og at han kan have den i flere år uden at kende børnene?«

Begrundelse

Ifølge B.T. mandag den 11. marts 1991 har to advokater i København hver forældremyndigheden over op til 12 børn.

Selv om de pågældende advokater ikke skal tage sig af den daglige omsorg, forekommer det helt urimeligt, at de kan have forældremyndigheden over så mange børn. Det må være et krav, at den, der har forældremyndigheden over børnene, har et reelt kendskab til de børn, vedkommende har ansvaret for.

Svar (27/3 91):

Justitsministeren (Engell):

Myndighedslovens § 15 indeholder bl.a. regler om tilfælde, hvor et dødsfald bevirker, at ingen har forældremyndigheden over et barn.

Bestemmelsens stk. 2 er sålydende:

»Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og dør denne, eller bevirker et

[Justitsministeren]

dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod det.«

I betænkning nr. 985/1983 om forældremyndighed og samværsret har en arbejdsgruppe anført, at man finder det vigtigt, at de sociale udvalg i de tilfælde, hvor der ikke er nogen blandt barnets eller forældrenes slægtninge og venner, der ønsker at påtage sig forældremyndigheden, kan anbefale et forældremyndighedsemne blandt en gruppe frivillige, der er egnede til at tage sig af disse børn, eventuelt med henblik på senere adoption.

Københavns Overpræsidium har om sin praksis i sager efter myndighedslovens § 15, stk. 2, oplyst, at det kun er i ganske få tilfælde, at det ikke lykkes at finde personer, der vil søge forældremyndigheden, eller kun personer, som efter en konkret vurdering ikke findes egnede til at få forældremyndigheden.

I sådanne tilfælde drøfter Overpræsidiets med Københavns Kommunes Socialdirektorat, hvad der derefter kan gøres, idet kommunen efter bistandslovens § 32 har pligt til at medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

Såfremt kommunen ikke kan indstille særligt egnede emner og Overpræsidiets heller ikke på anden måde har kunnet finde andre, vil forældremyndigheden blive tillagt en af de to advokater i København, som Justitsministeriet har udpeget til beskikkelse som faste værger for umyndige.

Advokaternes opgave som indehaver af forældremyndigheden er da at arbejde for, at barnet bliver placeret i egen familie eller plejefamilie eller andetsteds, og i øvrigt juridisk at varetage barnets tarv. Derimod indebærer den tillagte forældremyndighed ikke, at advokaten har barnet boende hos sig.

Især for så vidt angår mindre børn vil advokaten ofte i samarbejde med kommunen og andre myndigheder arbejde hen imod en ordening, hvorefter forældremyndigheden ved aftale – godkendt af Overpræsidiets eller andet statsamt i henhold til myndighedslovens § 13 – kan overføres til en person eller et ægtepar, hos hvem barnet kan opfores.

Jeg er enig med spørgeren i, at det forekommer uheldigt, hvis en advokat kan have forældremyndigheden over 12 børn uden at kende børnene. Jeg har derfor bedt Justitsministeriets Civilretsdirektorat om at undersøge, hvorledes man kan tilvejebringe en mere hensigtsmæssig ordening, herunder hvordan man i samarbejde med kommunerne kan finde flere egnede frivillige, der vil påtage sig forældremyndigheden over børn, hvis forældre er døde.

Spm. nr. S 367

Til *energiministeren* (19/3 91) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvorfor har halmfyring som fyringsform en så negativ plads i Energiministeriets regi?«

Begrundelse

Gang på gang er det påvist på Fyn, at der med miljømæssig og økonomisk fordel kan benyttes halm til fjernvarmenettet. Alligevel vil man om få år afskaffe denne vedvarende energikilde til fordel for den mere begrænsede jordgas.

Økonomisk er det en grotesk handling at afskaffe den overskudsgivende halmfyring, ligesom det arbejdsmæssigt er en beslutning, der vil koste gode, solide arbejdspladser.

Svar (2/4 91):

Energiministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Udnyttelse af halm og andre biobrændsler til energiformål er uomtvisteligt forbundet med store miljøfordele.

I »Energi 2000« lægges der betydelig vægt på udnyttelse af halm, træ, affald og biogas især på længere sigt, hvor biomasse kan give et væsentligt bidrag til reduktionen af CO₂-udledningen, og med en helhedsorienteret planlægning behøver dette ikke stride mod planens andre elementer såsom decentral kraftvarmeudbygning og en øget naturgasanvendelse.

I medfør af den nye varmforsyningslov vil den fremtidige varmeplanlægning på en række områder blive tilrettelagt, så udnyttelsen af biomasse, herunder halm, forstærkes:

– varmeværker uden for de kollektive varmforsyningsområder skal inden 1996 være besluttet omstillet til biobrændsel. Denne omlægning er allerede flere steder igangsat, således f.eks. i Holstebro og Struer, Lemvig og Grenå.

[Energiministeren]

Når varmeværker beliggende i naturgasområder, f.eks. på Fyn, som hovedregel vil skulle omstilles til naturgasbaserede kraftvarmeværker, skyldes det dels, at halm i dag ikke kan udnyttes økonomisk rentabelt til decentral kraftvarmeproduktion, dels at der ved anvendelse af naturgassen opnås en bedre udnyttelse af de allerede afholdte investeringer i naturgasprojektet,

– også en række større blokvarmecentraler uden for de kollektive varmforsyningsområder skal i de kommende år overgå til biobrændsel,

– varmeværker inden for de kollektive forsyningsområder, der i dag anvender biomasse som hovedbrændsel, kan fortsætte – og for anlæg med blandet brændselanvendelse, typisk naturgas og biomasse, vil forskellige kombinationer af kraftvarme på naturgas og fortsat biomasseanvendelse være en mulighed.

Energistyrelsen skønner på denne baggrund, at anvendelsen af halm, træflis og biogas til fjernvarmeforsyning kan fordobles i løbet af 1990'erne.

En yderligere og mere langsigtet udnyttelse af halm i energiforsyningen, f.eks. i de store kulfyrede kraftværksenheder og til decentral kraftvarmeproduktion, forudsætter, dels at prisen på halm nedbringes, dels en teknologisk udvikling af bl.a. forgasningsteknologien, som kan forbedre halmens konkurrenceevne over for andre brændsler.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at de kommende års forsknings- og udviklingsindsats på biomasseområdet vil koncentrere sig om kraftvarmeteknologien, der på længere sigt vil kunne danne det nødvendige tekniske og samfundsøkonomiske grundlag for en øget anvendelse af biobrændsler i energiforsyningen. Under det nyoprettede VE-råd vil et særligt biomasseudvalg således tilrettelægge et udviklingsprogram, som bl.a. gennem etablering af en række demonstrationsanlæg skal tage sigte på at accelerere denne udvikling.

Det er min opfattelse, at disse elementer vil kunne tilgodese behovet for en gradvis og økonomisk sund udvikling af biomassesektoren uden at hindre en væsentlig øget anvendelse af naturgas og en øget udbygning med decentral kraftvarme.

Spm. nr. S 368

Til *boligministeren* (19/3 91) af:

Annette Just (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvilke regler der gælder vedrørende skatteyderfinansierede boligtilskud til udlændinge, og hvilke overvejelser gør ministeren sig om ændring i disse regler?«

Begrundelse

I svaret ønskes belyst boligsikring, boligydelse og andre offentlige ordninger, der bevirker, at udlændinge kan opnå større skatteyderbetalt finansiering af deres boligudgifter, end det er muligt for den almindelige danske skatteborger.

Svar (27/3 91):

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Boligstøttelovens kap. 11 a om lån til betaling af indskud m.v. til flygtninge indeholder en række særregler om beboerindskudslån til flygtninge i tilfælde, hvor sådanne lån ikke ville kunne ydes efter de almindelige låneregler i boligstøttelovens kap. 11.

Beboerindskudslån m.v. til flygtninge ydes med udgangspunkt i samme regler, som gælder for almindelige beboerindskudslån efter boligstøttelovens kap. 11.

Efter loven har det offentlige pligt til at yde lån til betaling af beboerindskud i almennyttige lejligheder og enkeltværelser opført efter 1964 til husstande, hvis husstandsindkomst ikke overstiger nærmere angivne beløb.

Herudover er fastsat regler om, at kommuner i nærmere angivet omfang kan yde frivillige lån til indskud i alt almennyttigt byggeri til beboere, der ikke opfylder vilkårene for pligtlån, idet de typisk overskrider indkomstgrænsen.

Kap. 11 a om lån m.v. til flygtninge indeholder en række udvidelser af låneadgangen for så vidt angår flygtninge.

Pligtlån skal således ydes til betaling af beboerindskud i almennyttigt byggeri uanset opførelsestidspunktet, jf. boligstøtteloven § 57 b, og til privat udlejningsbyggeri, jf. § 57 c.

Frivillige lån kan ligeledes ydes til denne udvidede kategori af ejendomme, såfremt flygtningen ikke opfylder vilkårene for pligtlån, typisk hvis indkomstgrænsen overskrides, jf. § 57 f.

Der kan endvidere ydes lån til betaling af andel af beboerindskud i almennyttigt byggeri eller forudbetalt leje/depositum i privat udlej-

[Boligministeren]

ningsbyggeri for den enkelte deltagers andel i et bofællesskab, der overvejende består af flygtninge.

Efter § 57 h gælder, at når en flygtning opnår lån eller garanti for lån i privat udlejningsbyggeri, yder kommunalbestyrelsen efter ansøgning garanti for opfyldelse af lejerens kontraktmæssige forpligtigelser over for udlejeren ved istandsættelse af boligen ved fraflytning.

Endelig gælder efter § 57 i, at såfremt en beboelseslejlighed af ejeren stilles til rådighed for kommunalbestyrelsen til brug for flygtninge som nævnt i § 57 a og tilbudet accepteres, betaler kommunalbestyrelsen lejen fra det tidspunkt, fra hvilket lejligheden er til rådighed, og indtil udlejning sker.

I henhold til boligbyggerilovens § 14 kan almenyttige selskaber selv direkte udleje lejligheder til flygtninge efter de sædvanligt gældende regler, jf. boligbyggerilovens § 14, stk. 1. Såfremt ledige lejligheder i medfør af § 14, stk. 1, stilles til rådighed for flygtninge, finder boligstøttelovens tilsvarende regler om betaling af leje og garanti anvendelse. Overdragelsen skal godkendes af kommunalbestyrelsen, og den boligsøgende kan kun afvises, såfremt kommunen efter reglerne i boligstøtteloven kan afslå at yde støtte. Disse regler om beboerindskudslån m.v. til flygtninge svarer således til en vis grad til reglerne for almindelige beboerindskudslån.

Boligstøttelovens særlige bestemmelser vedrørende beboerindskudslån til flygtninge blev vedtaget af Folketinget i 1986 og 1988.

I det fremsatte forslag til forenkling af lov om individuel boligstøtte (L 147 fremsat d. 19. februar 1991) er alene foreslået en redaktionel forenkling af reglerne for ydelse af beboerindskudslån til flygtninge.

Jeg finder ikke, at der på nuværende tidspunkt er grundlag for at fastslå, at der ikke længere er behov for disse enkelte særregler af hensyn til flygtningenes integration, men følger naturligvis udviklingen.

Spm. nr. S 369

Til *miljøministeren* (19/3 91) af:

Jes Lunde (SF):

»Vil ministeren udarbejde et landsplandirektiv om placering af termiske og kemiske jordbehandlingsanlæg?«

Begrundelse

I gennem toethalvt år har der verseret en sag om placering af et jordbehandlingsanlæg ved Løgstør tæt op ad Limfjorden. Sagen har været stærkt belastende både for de lokale beboere og for kommunen, fordi det har været åbenbart, at anlæggets placering indebar en uhyre stor miljømæssig risiko (bl.a. i form af udsivning af kemikalier til Limfjorden).

Derfor ser det også glædeligvis nu ud til, at anlægget kan forhindres ved, at Løgstør Kommune siger fra. Senest har kommunalbestyrelsen gjort indsigelse over for amtets regionplantillæg og opfordret til, at dette trækkes tilbage. Efter spørgerens opfattelse står der stadig det principielle aspekt tilbage, at det er yderst uheldigt, at en kommune af forståelige beskæftigelsesmæssige hensyn bliver presset til at gå meget langt i en sag, hvis miljømæssige omfang det kan være meget svært at overskue.

Brauerudvalgets rapport fra Miljøstyrelsen i 1987 konkluderede af samme grund, at placering af avancerede jordbehandlingsanlæg burde afgøres ved et landsplandirektiv, så det sikres, at den fornødne ekspertise er inddraget. Derved sikres den bedst mulige gardering imod miljømæssige katastrofer, ligesom der kan tages kvalificeret stilling til, om der overhovedet er behov for etablering af nye jordbehandlingsanlæg. Den lave udnyttelsesgrad på det eksisterende anlæg i Rødby tyder på, at dette må overvejes nøje.

Hvis der i forbindelse med en intensiveret oprensning af kemikalielossepladser m.v. viser sig behov for yderligere anlæg, er det efter spørgerens opfattelse vigtigt, at det allerede nu fastslås, at placering afgøres gennem et landsplandirektiv, så opgaven kan løses med færrest mulige miljømæssige problemer.

Svar (26/3 91):

Miljøministeren (Per Stig Møller):

K. K. Miljøteknik A/S erhvervede i 1988 et areal af Løgstør Kommune med henblik på at etablere i første fase et mikrobiologisk og i anden fase et termisk jordrensningsanlæg.

Arealet er i regionplanen for Nordjyllands Amtskommune udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, de såkaldte kap. 5-virksomheder.

[Miljøministeren]

K. K. Miljøteknik A/S søgte umiddelbart efter erhvervelsen amtskommunen om miljøgodkendelse til det mikrobiologiske anlæg. I den forbindelse blev det samtidig over for såvel virksomhed som borgere oplyst, at det termiske anlæg først ville kunne etableres, når der var udarbejdet og godkendt et regionplantillæg med miljøvurderinger, et VVM-tillæg.

Nordjyllands Amtskommune fremlagde den 21. november 1990 et sådant forslag til regionplantillæg for offentligheden. Indsigelsesperioden er netop afsluttet. Amtsrådet skal herefter tage stilling til de indkomne indsigelser, og såfremt man fortsat ønsker at fremme sagen, vil jeg få regionplantillægget indsendt til godkendelse.

Ved godkendelsen af regionplantillægget vil jeg naturligvis påse, at der er taget det nødvendige hensyn til miljøet.

Efterfølgende vil anlægget skulle godkendes i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 5, hvor miljøforholdene yderligere vurderes.

Rapporten fra det såkaldte Brauerudvalg fra 1987 konkluderede, at der var behov for to jordrensningsanlæg i Danmark, et placeret øst for Storebælt og et vest for Storebælt.

Udvalget anbefalede endvidere, at udpegnings af deponeringspladser og arealer til placering af jordrensningsanlæg kunne ske ved et landsplandirektiv, idet man forudså et akut behov for en hurtig udpegnings.

Der er allerede etableret flere mikrobiologiske jordrensningsanlæg, bl.a. et i Rødby på Lolland. Dette forventes udvidet til termisk jordrensning.

Et tilsvarende termisk jordrensningsanlæg ønskes etableret i Mariager Kommune. Dette forudsætter dog, at der af Århus Amtskommune udarbejdes et regionplantillæg med miljøvurderinger, hvor de miljømæssige konsekvenser af anlægget belyses.

Da de miljømæssige hensyn på udmærket vis bliver varetaget af VVM-bestemmelserne i lands- og regionplanloven, og da der ikke har vist sig noget akut behov for at udpege arealer til etablering af termiske jordbehandlingsanlæg, finder jeg ikke umiddelbart grundlag for at udarbejde et landsplandirektiv.

Spm. nr. S 370

Til *indenrigsministeren* (20/3 91) af:

Tom Behnke (FP):

»Vil ministeren kommentere en artikel i Århus Stiftstidende den 20. februar 1991, hvoraf bl.a. fremgår, at SiD i Galten og kommunen er begyndt at udveksle oplysninger om unge, der ansættes i private virksomheder med kommunalt løntilskud, fordi nogle af de unge ikke har meldt sig i fagforening og a-kasse?«

Begrundelse

Det forekommer ganske urimeligt og i strid med lovgivningen, at man på den måde udveksler oplysninger mellem kommunen og SiD eller anden fagforening.

Specielt forekommer det ulovligt – som det fremgår af artiklen i Århus Stiftstidende – at unge på beskæftigelsestilbud i kommunen automatisk trækkes for kontingent til en faglig forening.

Det er korrekt, at de unge efter overenskomsten skal være medlem af en statsanerkendt arbejdsløshedskasse, men det betyder ikke, at man skal være medlem af en fagforening, og det betyder ikke, at man nødvendigvis skal være medlem af en bestemt arbejdsløshedskasse.

Såfremt ministeren finder, at der er uoverensstemmelser mellem Århus Kommunes praksis og den gældende lovgivning, ser spørgeren frem til, at ministeren griber ind.

Foreløbigt svar (5/4 91):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Det fremgår af spørgsmålet, at det vedrører en konkret sag. Jeg har derfor bedt Tilsynsrådet for Århus Amt om at se på sagen og orientere mig om resultatet af rådets overvejelser.

Når tilsynsrådets udtalelse foreligger, vil jeg vende tilbage til det stillede spørgsmål.

Spm. nr. S 372

Til *statsministeren* (21/3 91) af:

Hjortnæs (S):

»Hvilke oplysninger kan statsministeren give om de straffedomme og/eller konfiskationsafgørelser, der er overgået den nuværende fiskeriminister enten som person eller som medejer af erhvervsvirksomheder?«

[Hjortnæs]

Begrundelse

Spørgsmålet er stillet for om muligt at få fjernet den usikkerhed, der for tiden knytter sig til fiskeriministeren på grund af dennes forskellige privatøkonomiske engagementer.

Svar (5/4 91):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Fiskeriministeren har hverken modtaget straffedomme eller konfiskationsafgørelser.

I øvrigt kan henvises til mit svar den 6. marts 1991 på spørgsmål nr. S 246 stillet af Gade (SF).

Spm. nr. S 373

Til *statsministeren* (21/3 91) af:

Hjortnæs (S):

»Hvilke oplysninger kan statsministeren give om den nuværende fiskeriministers økonomiske engagementer i de to Esbjergtrawlere »Sand Kirk« og »Theodor Kirk«?»

Begrundelse

Ifølge udskrift af Skibsregisteret dateret den 20. februar 1991 optræder Kent Sand Kirk som partreder og hovedaktionær i de selskaber, der ejer trawlerne »Sand Kirk« og »Theodor Kirk«.

Det er endvidere anført, at Kent Sand Kirk er bestyrelsesmedlem i de to selskaber.

Svar (5/4 91):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Fiskeriministerens tilknytning til fartøjerne »Sand Kirk« og »Theodor Kirk« består i et indirekte ejerskab via aktiebesiddelse i holding-selskabet K. og K. Kirk Holding A/S, der igen ejer selskabet K. og K. Kirk A/S.

I oktober 1989 udtrådte fiskeriministeren af ledelsen for disse selskaber.

Fiskeriministeren har ingen indflydelse på fartøjernes drift, idet begge fartøjer er bortchartret.

Spm. nr. S 374

Til *statsministeren* (21/3 91) af:

Hjortnæs (S):

»Kan statsministeren oplyse, om den nuværende fiskeriminister er andelshaver i Esbjerg

Fiskeindustri, og om de to Esbjergtrawlere »Sand Kirk« og »Theodor Kirk« har kontraktmæssige forpligtelser over for Esbjerg Fiskeindustri A.m.b.a.«?

Begrundelse

Folketinget bør være fuldt informeret om de privatøkonomiske interesser, fiskeriministeren eventuelt har i det erhverv, han er politisk ansvarlig for.

Svar (5/4 91):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det kan oplyses, at fiskeriministeren ikke er andelshaver i Esbjerg Fiskeindustri.

Både »Sand Kirk« og »Theodor Kirk« har de sædvanlige kontraktmæssige forpligtelser over for Esbjerg Fiskeindustri A.m.b.a.

Spm. nr. S 375

Til *statsministeren* (21/3 91) af:

Hjortnæs (S):

»Kan der rejses berettiget tvivl om fiskeriministerens habilitet«?

Begrundelse

Reguleringen af fiskeriet i 1990 og 1991 er efter de foreliggende oplysninger foregået på en sådan måde, at Esbjergtrawlerne er blevet tilgodeset på andre fartøjers bekostning.

Svar (5/4 91):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Der har ikke for mig foreligget oplysninger, som med rette kunne drage fiskeriministerens habilitet i tvivl.

Spm. nr. S 376

Til *miljøministeren* (21/3 91) af:

Eva Fatum (S):

»Vil man foretage en samlet undersøgelse over konsekvenserne for havmiljøet ved bygning af en Storebæltsbro, en Øresundsbro samt en eventuel Femernforbindelse«?

Begrundelse

Både salt- og iltindholdet har stor betydning

[Eva Fatum]

for bl.a. torskeæg. Den mindste forskydning i disse værdier kan forårsage, at ynglen ikke overlever. På grund af den nedsatte saltkoncentration vil æggene synke dybere ned i vandlagene, hvor iltkoncentrationen samtidig er katastrofalt meget mindre.

I forvejen er den øgede forurening i havene med til at skabe grobund for alger, der også er iltkrævende, og vil dermed fjerne ilt fra havet.

Svar (26/3 91):

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Ved etableringen af den faste Storebæltsforbindelse skal der sikres en uændret gennemstrømning til Østersøen, det vil sige, at den ikke må få konsekvenser for Østersøens vandmiljø.

Ved etableringen af den faste Øresundsforbindelse vil der ved udformningen af anlægget blive taget hensyn til vandmiljøet i Østersøen. Desuden skal det vurderes, om og i hvilket omfang der eventuelt skal foretages kompenserende afgravninger af hensyn til Østersøens vandmiljø, på trods af at de hydrografiske ændringer i Østersøens vandmiljø ved en fast Øresundsforbindelse ifølge rapporten »Miljø-Øresund 1991« er små i forhold til de naturlige variationer.

Det er ikke muligt at foretage vurderinger af en fast Femernforbindelse, før der er opstillet løsningsmuligheder for forbindelsens art og linieføring.

Inden der eventuelt tages beslutning om en fast Femernforbindelse, må der foretages vurderinger af dens effekter på vandmiljøet. En klar betingelse for i givet fald at etablere denne forbindelse må være, at der ligesom i forbindelse med etableringen af den faste forbindelse over Storebælt og Øresund tages et udstrakt hensyn til Østersøens vandmiljø.

På denne baggrund er der ikke grundlag for på nuværende tidspunkt at foretage en samlet vurdering af konsekvenserne for havmiljøet ved bygningen af både en Storebæltsbro, en Øresundsbro og eventuelt en Femernforbindelse.

Spm. nr. S 378

Til miljøministeren (21/3 91) af:

Eva Fatum (S):

»Hvilke garantier kan man give fiskerierhvervet, hvis man gennemfører Øresundspro-

jektet, som det foreligger, og hvis denne bro fjerner et helt erhverv på Bornholm?«

Begrundelse

Alle Østersølandene vil blive berørt af de eventuelle miljømæssige konsekvenser for Østersøen.

På Bornholm er man dybt foruroliget over, at et helt erhverv – nemlig fiskeriet – kan blive ødelagt på grund af bygning af en Øresundsbro, en Storebæltsbro og eventuelt en Femernforbindelse.

Da hver aktiv fisker giver arbejde til ca. 4-5 personer i industrien på land, er der intet at sige til denne bekymring.

I øvrigt er der uenighed om, hvor meget Øresundsbroen påvirker saltindholdet i Østersøen. Mens den danske miljørapport kun regner med en lille virkning, nemlig et fald i koncentrationen på 0,02 promille, regner svenske beregninger fra firserne med, at anlægget får en stor effekt. Dette fremgår af et svar fra miljøministeren til Miljøudvalget.

Svar (26/3 91):

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Ingen faste forbindelser må true et bæredygtigt fiskerierhverv på Bornholm.

I pressen har det været fremme, at en Øresundsforbindelse kan betyde, at torskens udbredelsesområde vil ændres med 100 km.

Denne påstand findes der ingen belæg for i rapporten »Miljø-Øresund 1991«, og en sådan effekt ville være uacceptabel for fiskeriet i Østersøen.

Derimod gøres der i rapporten opmærksom på, at de hydrografiske ændringer i Østersøen er meget små, men systematiske i forhold til de naturlige variationer.

Det skal sammen med Sverige nøje overvejes, hvorvidt der skal foretages kompensationsafgravninger i Øresund for at eliminere den faste forbindelsens indflydelse på saltholdigheden og iltforholdene i Østersøen.

Kompensationsafgravningerne vil få en negativ indflydelse på miljøet i Øresund.

Det er regeringens holdning i overensstemmelse med den dagsorden, der blev vedtaget under forespørgselsdebatten om Øresund tirsdag den 19. marts 1991, at de miljømæssige belastninger – såvel midlertidige som varige –

[Miljøministeren]

mindskes mest muligt både i Østersøen og Øresund.

Spm. nr. S 379

Til *trafikministeren* (21/3 91) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt han finder det i overensstemmelse med regeringens trafikhandlingsplan, at DSB forringer befordringen af cykler internationalt?«

Begrundelse

Ifølge Dansk Cyklist Forbund planlægger DSB snarest at stoppe forsendelsen af cykler til udlandet og dermed gøre det umuligt for cyklister at tage cyklen med på udlandsture. Baggrunden skulle være de høje priser på transport af cykler til udlandet.

Svar (3/4 91):

Trafikministeren (Ikast):

I foråret 1990 ændrede de tyske forbundsbaner (DB) befordringen af cykler indskrevet som international bagage, således at disse nu befordres i et godssystem fra dag til dag. Der er ingen befordring lørdage og søn- og helligdage.

Cykler i international trafik vil fra 1. maj 1991 kunne indleveres på alle større stationer – i alt ca. 45 stationer – på alle ugens dage. Dette indebærer en væsentlig udvidelse af antallet af stationer i forhold til i dag.

Efter de nugældende regler betaler kunden ca. 52 kr. for befordring af en cykel i international trafik uanset afstanden. Dette beløb dækker ikke tilnærmelsesvis DSB's omkostninger. Derfor arbejder DSB på at skabe et tarifsystem, så DSB i større grad vil få dækket de faktiske omkostninger.

I øvrigt findes der i Danmark og i en række europæiske lande mulighed for i visse tog at medtage cykler til moderate priser. Denne befordringsform kræver, at kunden selv foretager ind- og udlæsning af cyklen.

Spm. nr. S 380

Til *sundhedsministeren* (21/3 91) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Ministeren bedes oplyse, hvordan det skal kunne lade sig gøre, at den påtænkte reduktion

af lægestaben fra 3 til 2 på Rigshospitalets sexologiske klinik hverken får konsekvenser med hensyn til ventetid, behandlingskapacitet eller undervisningsforpligtelser.«

Begrundelse

Det fremgår af ministerens svar på spørgsmål 52 fra Sundhedsudvalget (alm. del – bilag 134), at »Rigshospitalet vurderer, at klinikken fremtidig vil være i stand til at gennemføre sine undervisningsforpligtelser, idet staben af undervisere ikke er påvirket af reduktion af reserverelægestaben inden for det psykiatriske område.«

Det fremgår af et brev fra den lægelige direktør, H. J. Buchardt Hansen, til fru Karin Bang, der tidligere har henvendt sig til Sundhedsudvalget (alm. del – bilag 153), at »Rigshospitalets direktion forventer, at behandlingskapaciteten på Sexologisk Klinik ikke reduceres, ligesom ventetiderne ikke forventes forlænget.«

Svar (5/4 91):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Reduktionen i lægestaben på Rigshospitalets Sexologiske Klinik svarer til i alt ½ reserverelægestilling, og det vil sige, at lægestaben reduceres fra 3 fuldtidsstillinger til 2½ fuldtidsstilling. Reduktionen finder sted på lægestillingen på yngste uddannelsesniveau, og den læge, der normalt ansættes i en sådan stilling, er selv uddannelsessøgende og således modtager af undervisning under sin ansættelse.

Det er Rigshospitalets direktions opfattelse, at denne reduktion i antallet af lægetimer på klinikken i forbindelse med en rationalisering af arbejdstilrettelæggelsen ikke bør medføre øgede ventetider eller fald i behandlingskapaciteten på Sexologisk Klinik. Det forventes ligeledes, at Sexologisk Kliniks primære undervisningsforpligtelser (undervisning af Rigshospitalets ansatte personale, postgraduat uddannelse af læger og undervisning over for Københavns Universitet) kan opretholdes på uændret niveau, idet der ikke er sket nogen reduktion i staben af undervisere.

Rigshospitalets direktion vil nøje følge udviklingen i forbindelse med besparelsen på Rigshospitalets Sexologiske Klinik.

Spm. nr. S 382

Til *boligministeren* (22/3 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Mener boligministeren, at Kreditforeningen Danmarks bestyrelseserklæring i det trykte årsregnskab for 1990 er tilfredsstillende?«

Begrundelse

Bestyrelseserklæringens ordlyd er ikke ændret et komma i forhold til sidste år, på trods af at KD i perioden har måttet tilbageføre 2,3 mia. kr., som ulovligt var flyttet fra de gamle lukkede reservefonde.

KD har i øjeblikket 234 potentielle overbelåningssager til undersøgelse i Finanstilsynet. KD har syv verserende politisager for overbelåning; hertil kommer Ernst & Young-rapportens sønderlemmende kritik af foreningens generelle udlånspolitik.

Svar (3/4 91):

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Den erklæring, som bestyrelsen i Kreditforeningen Danmark har afgivet neden under årsregnskabet for 1990 i henhold til Boligstyrelsens cirkulære af 11. august 1981 punkt 47, stk. 4, er en del af bestyrelsens beretning over dette regnskabsår og dermed af generel karakter.

I beretningen udtrykkes en skarp kritik af den i tidligere år førte udlånspolitik, som bestyrelsesmedlemmerne først i det seneste år har fået kendskab til, samtidig med at bestyrelsen bifalder den i denne anledning skete omlægning af udlånsaktiviteten og opstramning af virksomhedens forretningsgange.

På denne baggrund har jeg ingen bemærkninger til det af bestyrelsen anførte om de nævnte forhold. For fuldstændighedens skyld bemærkes, at jeg herved ikke har taget stilling til de over for Kreditforeningen Danmark af politiet rejste sigtelser.

Spm. nr. S 383

Til *boligministeren (22/3 91) af:*

Kirsten Jacobsen (FP):

»Finder boligministeren, at det er acceptabelt, at den offentlige repræsentant i Kreditforeningen Danmarks bestyrelse har tiltrådt bestyrelseserklæringen uden bemærkninger?«

Begrundelse

Den offentlige repræsentant i realkreditinstitutternes bestyrelse har til opgave at sikre, at de samfundsmæssige hensyn bliver overholdt.

Den offentlige repræsentant har mulighed for enten at nægte at underskrive et regnskab eller at forlange bemærkninger til bestyrelsesberetningen. Ingen af delene er sket og dette i et år, hvor KD ikke alene har overtrådt realkreditloven, men også har overtrådt sine egne vedtægter ved at overføre 2,3 mia. kr. af lånernes penge fra de gamle reservefonde.

Svar (3/4 91):

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Som anført i mit svar på spørgsmål nr. S 382 af d.d. fremgår bestyrelsens indstilling til den af Kreditforeningen Danmark førte udlånspolitik af den i »Beretning og regnskab 1990« afgivne beretning over regnskabsperioden.

På baggrund af den heri udtrykte tillid til, at gennemførte omlægninger i realkreditinstituttets udlånspolitik og forretningsgange m.v. vil rette op på tidligere års af instituttets bestyrelse direkte i beretningen erkendte kritisable tilstande, finder jeg ikke anledning til at kritisere, at den offentlige repræsentant i Kreditforeningen Danmarks bestyrelse i lighed med den øvrige bestyrelse har kunnet tiltræde den under årsregnskabet anførte erklæring, der er en del af beretningen, og som afgives i henhold til Boligstyrelsens cirkulære af 11. august 1981, punkt 47, stk. 4.

I øvrigt henvises til mit svar på spørgsmål nr. S 382.

Spm. nr. S 384

Til *miljøministeren (22/3 91) af:*

Løvig Simonsen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at bestemmelsen i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 586 af 6. december 1983 om anvendelse af slagger og flyveaske, § 10, stk. 2, jf. i øvrigt bemærkningerne i det tilhørende cirkulære af 8. december 1982, kapitel 5, indebærer, at der i forbindelse med administrationen af lov nr. 838 af 19. december 1989 om afgift af affald og råstoffer opkræves affaldsafgifter af slagger og flyveaske, der anvendes ved bygge- og anlægsarbejder i forbindelse med virksomheder, der er omfattet af

[Løvig Simonsen]

godkendelsespligten i medfør af miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 (lovbekendtgørelse nr. 68 af 24. januar 1989), uanset virksomhedens art og uanset om anvendelsen af slagger og flyveaske i øvrigt sker i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel 3 i slaggebekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 568 af 6. december 1983)? Hvis dette kan bekræftes, bedes det oplyst, om ministeren agter at ændre dette forhold, således at alene slagger og flyveaske, der ikke genbruges til bygge- og anlægsarbejder, pålægges afgift.«

Begrundelse

Jf. bekendtgørelse nr. 569 af 6. december 1983, § 10, stk. 2, skal der, hvis anvendelsen af slagger og flyveaske finder sted i forbindelse med virksomheder, der er omfattet af miljøbeskyttelseslovens kap. 5, tages stilling til anvendelsen og vilkårene herfor i forbindelse med behandlingen af godkendelsessagen.

Bestemmelsen er indføjet for at undgå dobbeltadministration, således at et anlægsarbejde ikke skulle vurderes efter både slaggebekendtgørelsen og miljøbeskyttelseslovens kap. 5 i de tilfælde, hvor anvendelsen finder sted på kap. 5-virksomheder. Imidlertid er det ved administrationen af lov nr. 838 af 19. december 1989 fastlagt, at alle sådanne anvendelser af slagger og flyveaske, der kræver egentlig godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, automatisk afgiftsbelægges.

Det indebærer, at alle virksomheder, som er omfattet af godkendelsespligten, skal erlægge affaldsafgift i det omfang, de vælger at anvende slagger og/eller flyveaske i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, mens virksomheder, der ikke er omfattet af godkendelsespligten, frit kan anvende slagger og/eller flyveaske uden at erlægge afgift. Dette indebærer dels en utilsigtet forskelsbehandling af forskellige typer virksomheder, dels en utilsigtet begrænsning i genbruget af slagger og flyveaske, hvorfor reglerne foreslås ændret, således at alene anvendelse af slagger og flyveaske, som ikke opfylder kravene i slaggebekendtgørelsens kap. 3, afgiftsbelægges – uanset virksomhedstype.

Svar (5/4 91):

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Slagger og flyveaske fra kulfyrede kraftværker er ikke belagt med affaldsafgift.

Det er en betingelse for at anvende slagger og flyveaske fra affaldsforbrændingsanlæg uden godkendelse efter § 11 i miljøbeskyttelsesloven, at slaggen og flyveasken overholder de kvalitets- og analysekrav, der stilles i bekendtgørelse nr. 568 af 6. december 1983 om anvendelse af slagger og flyveaske. Bekendtgørelsens kapitel 3 stiller endvidere betingelser for anvendelsen af slagger og flyveaske, der overholder kvalitetskravene, blandt andet i form af maksimale lagtykkelser og krav om afstand til nærmeste vandindvindingsanlæg.

Slagger og flyveaske fra affaldsforbrændingsanlæg er omfattet af den kommunale anvisningspligt i bekendtgørelse nr. 118 af 23. februar 1989 om bortskaffelse af affald.

Efter lov om afgift af affald og råstoffer har et deponeringsanlæg, der modtager affald, der er anvist af kommunalbestyrelsen, herunder slagger og flyveaske fra affaldsforbrændingsanlæg, pligt til at lade sig registrere hos toldvæsenet og betale en afgift på 130 kr. pr. ton affald, det bliver tilført.

Ved udformningen af loven blev der lagt afgørende vægt på at identificere de registreringspligtige virksomheder (forbrændings- og deponeringsanlæg) på en tyndig måde, således at afgiftsordningen blev administrerbar for told- og skatteregionerne.

Såfremt anvendelsen af slagger eller flyveaske fra affaldsforbrænding f.eks. ikke kan overholde kvalitetskravene i bekendtgørelse om anvendelse af slagger og flyveaske, kræver anvendelsen af slagger og flyveaske tilladelse efter § 10, stk. 1, i bekendtgørelse om anvendelse af slagger og flyveaske.

I visse tilfælde, f.eks. ved bygning af de såkaldte skibakker eller ved opfyldning af havne, er den mængde af slagger og flyveaske, der ønskes anvendt i det enkelte projekt, så stor, at slaggerne og flyveasken, selv om de overholder kvalitetskravene i bekendtgørelse om anvendelse af slagger og flyveaske, ikke kan anvendes efter de retningslinier, der er opstillet i bekendtgørelsens kapitel 3.

Amtsrådene vurderer i de konkrete tilfælde, om det pågældende projekt kræver godkendel-

[Miljøministeren]

se som affaldsdeponi efter miljøbeskyttelseslovens § 35, jf. listepunkt G1, eller om der kan meddeles tilladelse efter § 10, stk. 1, i bekendtgørelse om anvendelse af slagger og flyveaske. Det fremgår af cirkulæret om anvendelse af slagger og flyveaske, at det formentlig må antages, at såfremt der i et bygge- og anlægsarbejde anvendes over 30.000 t slagger og disse udlægges i lag på over 5 m, kræver projektet godkendelse som affaldsdeponi efter listepunkt G1.

I begge situationer indtræder der efter Miljøstyrelsens praksis registreringspligt. Baggrunden herfor er, at anvendelsen af så store mængder slagger og flyveaske på et enkelt sted kan være u hensigtsmæssig og kan udgøre en risiko for grundvandet.

Hvis anvendelsen af slagger og flyveaske fra affaldsforbrændingsanlæg sker i forbindelse med en i øvrigt godkendelsespligtig virksomhed som f.eks. en skydebane, der er godkendelsespligtig efter listepunkt K2, og anvendelsen i øvrigt vil kunne ske uden særskilt tilladelse efter kapitel 3 i bekendtgørelsen om anvendelse af slagger og flyveaske, skal der ikke betales affaldsafgift.«

Da reglerne efter den praksis, der er lagt i Miljøstyrelsen, fortolkes således, at det alene er slagger og flyveaske, der ikke kan overholde kvalitetskravene, eller som anvendes til andre formål end forudsat i kapitel 3 i bekendtgørelse om anvendelse af slagger og flyveaske, der belægges med affaldsafgift, finder jeg ikke anledning til at ændre reglerne.

Spm. nr. S 388

Til *sundhedsministeren* (26/3 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren indhente oplysninger om, hvordan sygdommen fibromyalgi i pensionsmæssig henseende behandles 1) i de andre nordiske lande, 2) i EF-landene og 3) eventuelt i andre lande, herunder også Canada?«

Begrundelse

Spørgeren henviser til artiklen »Fibromyalgi, den ny »folkegigt« af Jerk W. Langer i Morgenavisen Jyllands-Posten den 25. marts 1991 side 12.

Svar (4/4 91):

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Socialministeriet har indhentet oplysninger om mulighederne for tildeling af pension i Norge og Sverige for personer, der lider af fibromyalgi. Jeg har over for Folketingets Socialudvalg i mit svar på spørgsmål 26 (alm. del – bil. 99) redegjort for disse oplysninger. For så vidt angår praksis i de andre nordiske lande henviser jeg derfor til dette svar, der vedlægges.

Som det fremgår af dette svar, har Socialministeriet forespurgt de relevante kontaktorganer i hvert af de andre EF-lande om mulighederne for tilkendelse af førtidspension til personer, der lider af fibromyalgi. Socialministeriet vil vende tilbage til dette spørgsmål, når svarene herpå foreligger.

Socialministeriet vil desuden indhente oplysninger om praksis for tilkendelse af førtidspension til denne persongruppe i Canada.

*Bilag**Spørgsmål 26:*

Hvordan er mulighederne for tildeling af pension til mennesker, der lider af fibromyalgi, i de øvrige EF-lande samt Norge og Sverige?

Svar:

Riksforsäkringsverket i *Sverige* har oplyst, at der ved den samlede bedømmelse af en persons ret til førtidspension tages hensyn til bl.a. alder, uddannelse, boligsituation og familieforhold m.m. Bedømmelsen foretages på samme måde uanset ansøgerens diagnose.

Försäkringsöverdomstolen (der svarer til Den Sociale Ankestyrelse) har ikke taget principiel stilling til spørgsmålet om fibromyalgiramtes ret til førtidspension. Det fremgår af det modtagne materiale, at Försäkringsöverdomstolen har tilkendt hel (højeste) førtidspension i to konkrete sager, hvor diagnosen fibromyalgi indgik.

Riksforsäkringsverket har kun begrænset kendskab til, hvordan disse sager afgøres af försäkringskasserne. Man antager dog, at det er ret sædvanligt at tilkende halv førtidspension til kvinder i yngre aldersklasser, idet revalideringsindsatsen kan have givet dem mulighed for passende lettere halvtidsarbejde.

I Sverige er forskellige forsøg i gang med deltagelse af flere försäkringskasser for at aktivere personer med diagnosen fibromyalgi.

[Socialministeren]

Det pointeres, at personer med fibromyalgi ikke udskilles som særlig gruppe, men indgår i gruppen af personer med problemer i bevægelsesapparatet.

Fra *Norge* har Socialministeriet modtaget Rikstrygdeverkets melding nr. 13/89 af 1. juni 1989 om midlertidige retningslinier for fibromyalgiramtes ret til sociale ydelser. Det fremgår heraf, at der i Norge kan ydes revalideringshjælp til omskoling til lettere arbejde til personer, der lider af fibromyalgi. Med hensyn til tilkendelse af pension vil dette afhænge af en konkret vurdering af lidelsens indvirkning på erhvervsevnen. Dog understreger Rikstrygdeverket, at i sager, hvor der er tvivl om, hvorvidt der er tale om en varig invaliditet, bør der ydes sygedagpenge under en medicinsk behandling. Man bør ikke tilkende pension på et tidligt stadium af lidelsen, og man bør være særlig tilbageholdende med at tilkende pension til yngre personer.

Hvad angår de øvrige *EF-lande*, har Socialministeriet forespurgt de relevante kontaktoorganer i hvert enkelt land om mulighederne for tilkendelse af førtidspension til personer, der lider af fibromyalgi. Socialministeriet vil vende tilbage, så snart svar foreligger.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 161:

Forslag til lov mod skatteyderbetaling af kantiner m.v.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(FremSAT 21/3 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Finansministeren (Henning Dyremose):**

Jeg udsendte i marts i år et nyt cirkulære om kantinerne på de statslige institutioner. Det gjorde jeg, fordi det tidligere cirkulære var udtryk for en større grad af detaljstyring, end de øvrige udgiftsområder normalt underlægges. Det vil sige, at det nye cirkulære er bedre i tråd med den rammestyring, vi har, hvor institutionerne får udstukket generelle udgiftsrammer.

Derudover sikrer det nye cirkulære, at institutionerne med jævne mellemrum skal søge

kantinedriften udliciteret til private. Er de private billigere, skal driften udliciteres. Det betyder, at omkostnings- og prisniveauet er på linje med andre kantiners.

Det ligger sådan, at det nye cirkulære er udgiftsneutralt. Besparelsen på 70 mio. kr. ved udstedelsen af det tidligere cirkulære, der var baseret på et forlig, opretholdes naturligvis. Det var besparelsen, der var forliget, ikke formuleringen af teksten i cirkulæret, og den besparelse opretholdes, og dette fører frem til, at statens kantiner hverken er dyrere eller billigere end kantiner på andre veldrevne arbejdspladser. Det mener jeg er en fornuftig personalepolitik.

Jeg mener i øvrigt, det er vigtigt, at vi i den offentlige sektor fører en fornuftig personalepolitik. Vi skal have gode, velfungerende arbejdspladser, sådan at de offentligt ansatte kan yde deres bedste til gavn for borgerne. Jeg synes, Fremskridtspartiets forslag går i den modsatte retning og stiller offentligt ansatte ringere end andre. Det mener jeg er en dårlig personalepolitik.

Jeg synes, Fremskridtspartiets forslag, hvis det blev vedtaget, ville være et skridt i den forkerte retning, og derfor afviser vi forslaget.

J. K. Hansen (S):

I Socialdemokratiet vil vi afvise det forslag, Fremskridtspartiet er kommet med her, ligesom vi i sin tid afviste den stramning af kantinecirkulæret fra 1982, som jo var en konsekvens af Fremskridtspartiets krav om finanslovsbesparelser på finansloven 1990.

Egentlig blev jeg glædeligt overrasket, da jeg læste finansministerens udtalelse i Berlingske Tidende den 25. februar 1991, hvor finansministeren ligesom gav udtryk for, at man nu ville vende tilbage til det oprindelige kantinecirkulære. Det var det kantinecirkulære, som trådte i kraft den 3. december 1982, og hvor vi fik indført nogle ensartede regler for statens kantiner.

Baggrunden for udsendelsen af dette cirkulære var jo – og her skal vi helt tilbage til 1977 – at Rigsrevisionen og statsrevisorerne anbefalede daværende finansminister Knud Heinesen at indføre ensartede retningslinjer for den økonomiske drift af statens kantiner, og i den anledning nedsatte Knud Heinesen et udvalg. Så det er jo en af finansministerens forgængere, der indførte dette kantinecirkulære i 1982.